# DİNLER TERÖRÜ LANETLER

## İÇİNDEKİLER



BİLİM ARAŞTIRMA VAKFI

Çakırağa Mah. Katip Müslihittin Sk. Sağlam İşhanı No:3/12 Aksaray-İstanbul Tel: 0212 529 41 18 Fax: 0212 529 63 19 Web: www.bilimarastirmavakfi.org

## GİRİŞ

İki bin bir yılının Eylül ayında Amerika Birleşik Devletleri'nin iki büyük kentine düzenlenen ve binlerce insanın ölümüne ve yaralanmasına neden olan saldırıların ardından tüm dünya 'terörizm' kavramını yeniden tartışmaya başladı. Çünkü bu saldırı, hiç beklenmedik bir zamanda, dünyanın tek süper gücü olarak kabul edilen çok güçlü bir ülkeye karşı ve hiç tahmin edilmeyen bir şekilde gerçekleşti. Saldırıyı takip eden günlerde, başta Amerika olmak üzere tüm dünyada büyük bir korku ve panik havası yaşandı. Ancak bu şok kısa sürede atlatıldı ve herkes "terörizmle nasıl mücadele etmeliyiz?" sorusunun cevabını aramaya başladı. Bunun sadece Amerika'ya yönelik bir tehdit olmadığı, her ülkenin aynı durumla karşı karşıya kalabileceği anlaşılmıştı. Artık hiçbir ülke "nasıl olsa bu saldırı bana karşı değildi!" diye düşünüp, terörizmle yapılan mücadeleden uzak duramazdı. İnsanlar gece yataklarında uyurken, evlerinde televizyon izlerken, sokakta yürürken, bir parkta çocuklarıyla dinlenirken ya da işyerlerinde çalışırken terörizmin karanlık yüzüyle karşılaşabileceklerinin farkına vardılar. Anladılar ki, teröristlerin amacı, toplum hayatını felç etmek,

insanları sokağa çıkamaz, toplu taşıma araçlarına binemez, alışveriş yapamaz hale getirmek, kısaca bir korku toplumu oluşturmaktır.

Amerika saldırının şokunu atlatır atlatmaz, pek çok ülkenin desteğiyle güçlü bir koalisyon oluşturdu ve terörizme karşı dünya çapında bir mücadele başlattı. Ancak yapılan mücadelenin askeri alanda kısıtlı kalmasının yeterli olmayacağı daha en başından biliniyor ve pek çok yetkili tarafından dile getiriliyordu. Peki terörizmle nasıl mücadele etmek gerekiyordu? Bu sorunun cevabını bulmak için, terörün kaynaklarını teşhis etmek gerekir. Bunun içinse, terörizmin tarihte ilk kez büyük bir güç haline geldiği 20. yüzyılı ele almak zorunludur.

20. yüzyıl şiddetin ve terörün yüzyılı oldu. Büyük savaşlar, bölgesel çatışmalar ve çeşitli terör olayları bu yüzyıla damgasını vurdu. Özellikle de 20. yüzyılın sonlarında şiddet araçlarının gelişimi, terörizmin çok daha geniş alanlarda etkili olmasını sağladı. Artık teröristler tek bir düğmeye basarak, yüzlerce masum kişiyi bir anda öldürebiliyor, ileri-teknoloji terörizmiyle ülkelerin ekonomisine milyonlarca dolarlık zarar verebiliyor, hiç ortaya çıkmadan perde arkasından dünya siyasetine yön verebiliyorlar. Dünyanın en büyük teknolojik gücü sayılan Amerika Birleşik Devletleri'nin Pentagon ve Dünya Ticaret Merkezi gibi iki hayati merkezine yapılan saldırı, terörizm karşısında hiçbir ülkenin 'ulaşılamaz' ve 'saldırılamaz' olmadığını da tüm açıklığıyla ortaya koydu. Bunun yanı sıra nükleer, biyolojik ya da kimyasal saldırı tehditleri de -eğer gereken önlemler alınmazsa- 21. yüzyılda terörizmin çok daha büyük bir güç haline gelebileceğini ve bir saldırıyla on binlerce insanı ortadan kaldırabileceğini göstermektedir.

## Terörün Doğru Tanımı

Terörizmin dünya gündeminin ilk sırasına yerleştiği günümüzde, 'terör', 'terörist' ve 'terörizm' tanımı da çok büyük bir önem kazandı. Her ülke kendi ulusal çıkarları doğrultusunda terörizmi tanımlıyor, bir terörist profili çiziyor ve terör örgütü listesi oluşturuyor. Bazı ülkeler için "terörist örgüt" olarak görülen gruplar, diğerleri için özgürlük savaşçısı, bazıları için "terörist ülke" olarak görülen ülkeler, bir diğeri için "sadık müttefik" olabiliyor. O halde terör nasıl tanımlanmalı, kimin terörist olduğuna nasıl karar verilmelidir?

Bu karar için kullanılacak kriterler açıktır:

**1) Sivil insanların hedef alınması:** Ülkesi işgal edilmiş bir ulusun işgal ordusuna karşı direnmesi elbette meşru bir haktır. Ama eğer bu direniş sivil insanlara yönelik şiddet eylemlerini de içermeye başlarsa, bu hak ortadan kalkar ve terörizm başlamış olur. Bu kitapta göreceğimiz gibi, bu tanım İslam'ın savaş hakkındaki kurallarına da tamamen uygundur. Hz. Muhammed (sav), Müslümanlara savaş açanlara karşı savaşmayı emretmiş, ancak sivillerin kesinlikle hedef alınmaması, aksine güvenliklerine özen gösterilmesi talimatını vermiştir.

**2) Barışın bozulması:** Askeri veya resmi hedeflere yönelik saldırılar da terör kapsamına alınabilir. Eğer ortada ilan edilmiş bir savaş hali yoksa, aralarında barış bulunan iki ülkenin (veya toplumun) barış halini bozmak için askeri bir hedefe de olsa saldırı düzenlemesi terörizmdir.

Barışı bozan ya da savaş hali dahi olsa sivilleri hedef alan her saldırı terörizmdir. Bu tür bir saldırının savunulması, haklı görülmesi, onaylanması düşünülemez.

Bu nedenle de terörizmle yapılacak mücadele çok kapsamlı, her aşaması dikkatle düşünülmüş ve bu büyük bataklığı tamamen yok etmeye yönelik olmalıdır. Bunun için de önce terörün her türlüsünün, kime karşı ve ne şekilde olursa olsun lanetlenmesi, her ülkenin ve her ferdin terörle kendi arasına çok büyük bir mesafe koyması gerekmektedir. Terör, kim tarafından ve ne şekilde uygulanırsa uygulansın, her yerde terördür. Samimiyetle teröre karşı olan kişi, Dünya Ticaret Merkezi'nde binlerce masum insanın insafsızca öldürülmesine, Japonya'da ya da İspanya'da meydana gelen terörist saldırılarda hayatını kaybeden masum insanlara, Doğu Türkistan'da, Endonezya'da masum sivillerin hayatlarını yitirmelerine, Ruanda'da yarım milyondan fazla Hutu'nun katledilmesine, İsrail'de ve Filistin'de insafsızca katledilen savunmasız insanlara ya da dünyanın herhangi bir bölgesinde terörist saldırılar nedeniyle hayatını yitiren insanlara aynı şekilde sahip çıkar. Terörün her türlüsünü, hangi nedenle ve hangi hedefe yönelik olursa olsun, en şiddetli şekilde kınar. Böylece teröristler hiçbir ülkenin sınırları içinde var olamayacak, hiçbir ülkeden destek alamayacak ve yaşam sahalarını tam anlamıyla yitireceklerdir.

## Terörün İdeolojik Dayanağı

Terörizmle yapılacak mücadelenin kesin sonuca ulaşabilmesi için hedefin doğru tespit edilebilmesi, yöntemlerin de buna göre belirlenmesi gerekir. Bu nedenle bu kitapta bir yandan terörün neden olduğu felaketler üzerinde dururken bir yandan da terörün asıl çıkış noktasını vurguladık. Terörün çıkış noktası, şiddeti, çatışmayı ve anarşiyi tek yol olarak sunan ideoloji ve akımlardır. Bir terörist, masum insanları katleder, kamu huzurunu ve düzenini bozarken kendisine empoze edilen fikirlerin ve görüşlerin etkisi altında, sözde makul bir mücadele içinde olduğunu düşünür. Ne zaman ki bu kişi, kendisini şiddete iten ideolojilerin yanlışlığını ve mantıksızlığını anlar, bu ideolojilerden yola çıkarak bir yere varamayacağını kavrarsa, işte ancak o zaman terörden vazgeçer. Aksi takdirde –teröre kaynak olan ideolojilerin yanlışlıkları ve çelişkileri ifşa edilmedikçe, bu ideolojiler yıkılmadıkça-, terörizme karşı alınan tedbirler hep kısa süreli olacak, bir süre sonra terör, başka yerlerde, başka koşullarda, bambaşka bir yüzle yine insanlığın karşısına çıkacaktır.

İşte bu nedenle terörizmin sona ermesi ancak terörün fikri alt yapısının tamamen ortadan kaldırılması ile mümkündür. Kitabın ilerleyen bölümlerinde terörün fikri dayanağının Darwinizm ve Darwinizm'den hayat bulan materyalist akımlar olduğunu göreceksiniz. Materyalizmin Darwinizm ile birlikte insanlara verdiği, 'yaşam bir mücadele alanıdır', 'yalnızca güçlü olanlar ayakta kalabilirler ve zayıf olanlar elimine olmaya mahkumdur', 'insan ve tüm kainat kör tesadüflerin eseridir, dolayısıyla kimse yaptıklarından dolayı kimseye karşı sorumlu değildir' gibi telkinler, insanları adeta hayvanca bir yaşama sürüklemektedir. Bu durumun doğal bir neticesi olarak da acımasızlık, saldırganlık ve şiddet olağan karşılanır hale gelmektedir.

Teröre başvuran, hedefine ancak şiddet yolu ile ulaşabileceğini savunan kişi, hangi dine, hangi ırka, hangi gruba mensup olursa olsun aslında materyalist düşüncenin ve Darwinizm'in etkisi altında kalarak bu eylemi gerçekleştirmektedir. Buna zaman zaman din adına ortaya çıktıkları iddiasında bulunan terörist gruplar da dahildir. Çünkü gerçek din ahlakını yaşayan kimsenin şiddeti çözüm yolu olarak benimsemesi, insanları öldürerek ve katlederek amacına ulaşmaya çalışması kesinlikle mümkün değildir. Dolayısıyla bu tarz kişiler uygulamaları ile din ahlakının tam tersi bir yaşam sürmektedirler ve eylemlerini materyalist ideolojilerin etkisi ile gerçekleştirmektedirler.

Günümüzde politikacılar, siyaset uzmanları ve çeşitli akademisyenler de terörizm bataklığının sadece askeri güç kullanılarak kurutulmasının mümkün olmadığı konusunda hemfikirdirler. Biz de bu kitabımızda terörü ortadan kaldırmanın ancak sevgi, hoşgörü ve barış ile mümkün olabileceğinin üzerinde duracağız. Allah'ın elçileri vasıtasıyla gönderdiği hak dinler bizlere bu konuda gerçek birer yol göstericidirler. Bu nedenle de kitapta Kuran'dan, İncil'den ve Eski Ahit'ten örnekler vererek terörün tüm İlahi dinlerce yasaklanan, lanetlenen bir zorbalık olduğunu ortaya koyacağız. Ayrıca terör ile tek mücadele yönteminin din ahlakının insanlara kazandırdığı sevgi, şefkat, merhamet, tevazu, ince düşünce, affedicilik, hoşgörü ve adalet anlayışı olduğunu tarihten örneklerle gözler önüne serecek ve ***"Allah barış yurduna çağırır..."*** (Yunus Suresi, 25) ayeti gereği, insanları barış ve sevgi dolu bir dünya oluşturma konusunda gayret göstermeye davet edeceğiz.

TERÖRÜN KANLI BİLANÇOSU

Terörizm 21. yüzyılda dünyamızı tehdit eden en büyük tehlikelerden biridir. Çünkü terörizm, öngörülen siyasi hedefe şiddet eylemleri aracılığı ile ulaşmayı tek yol olarak görmektedir. Bir teröriste göre, siyasi anlaşmazlıklar, etnik ve kültürel farklılıklar nedeni ile yaşanan sorunlar yalnızca şiddet yoluyla çözülür. Her grup kendi talebini ancak zorbalıkla ve baskı ile elde edebilir. (Burada, sorun, talep ya da aksaklıkların ne olduğu, teröristin hayata bakış açısına göre değişir.)

Terörist, hedefine ulaşmanın ancak mevcut toplum düzeninin bozulması ve günlük hayata kargaşa, korku ve tedirginliğin hakim olması ile mümkün olabileceğine inanır. Bazı teröristlerin amacı, şiddet yoluyla taleplerini kabul ettirmek veya şiddet eylemlerinin meydana getirdiği kaos ortamından yararlanarak örgütlerinin propagandasını yapmaktır. İstikrarın ortadan kalktığı, toplumda korku ve tedirginliğin oluştuğu bir ortamda, teröre başvuran gruplar hedeflerine çok kolay ulaşabileceklerini sanırlar. Bu yolla kendilerince 'hak ve adalet' sağlamayı iddia ederler. Oysa hakkın ve adaletin terör eylemleri ile tesis edileceğini sanmak, sorunların şiddete başvurarak çözüleceğini düşünmek çok büyük bir yanılgıdır. Allah'ın ***"... yeryüzünde bozgunculuk çıkaranlar..."*** (Rad Suresi, 25) olarak tarif ettiği bu kişilerin bugüne kadar elde ettikleri tek netice, hem kendi yandaşlarının hem de masum insanların kayıplarını artırmak olmuştur. Dünyada her yıl binlerce insan terörist saldırılar nedeniyle hayatını yitirmekte, yaralanmakta, ekonomik kayba uğramakta, korku ve tedirginlik içinde hayatını devam ettirmektedir. Terörizmin bilançosu çok ürkütücüdür. Bu nedenle de tüm insanlığı tehdit eden terörizm tehlikesiyle mücadele etmek, aciliyetli ve gereklidir.

## Terörizm Yanı Başınızda!

Dünya üzerinde yaklaşık 500 terörist grup olduğu tahmin edilmektedir. Bu terörist gruplar arasında uyuşturucu, silah ve fuhuş trafiğini kontrol eden uluslararası suç şebekeleri, yeraltı örgütleri, marjinal oluşumlar, sapkın tarikatlar ve sözde din adına eylemlerde bulunan çeşitli radikal gruplar bulunmaktadır. Birçok terörist örgüt kendi ülkesi sınırları içinde faaliyet gösterirken, bir kısım örgütler, düşman olarak nitelendirdikleri ülkeleri ya da ses getireceğini düşündükleri çeşitli merkez noktaları ve kişileri hedef olarak seçmektedirler.

Terörizm eski çağlardan beri vardır. Ancak bu tehdit asıl olarak 20. yüzyılda yükselmiştir. Bu yüzyılda terörizm ve teröristler büyük bir patlama yaptılar. Kitlesel tahrip gücü yüksek silahların ortaya çıkması ve teknolojide -özellikle de bilgi teknolojisinde- yaşanan hızlı gelişim terör eylemlerinin şeklini değiştirdi, yıkıcılığını artırdı.

60’lı yıllarda atom bombası ya da farklı bir nükleer silahın herhangi bir terörist grubun eline geçmesiyle nelerin olabileceği ciddi olarak düşünülüyordu. Nükleer, biyolojik ya da kimyasal bir saldırı on binlerce, hatta yüz binlerce insanın hayatını kaybetmesiyle sonuçlanabilir, ülkeleri ortadan kaldırabilirdi. Ancak böyle bir saldırı gerçekleşmedi. 1990’lı yıllara gelindiğinde ise beklenen tarzda bir saldırının gerçekleşme ihtimali arttı. Özellikle de SSCB’nin yıkılması ve sahip olduğu nükleer silahlar üzerindeki denetimin zayıflaması, bu kaygıları artırdı. İnternetin gelişimi ve yaygınlaşması sonucunda her türlü bilgiye ulaşımın kolaylaşması bu kaygının daha da artmasına neden oldu.1 Bu korkuyu konu alan yüzlerce film çevrildi, kitaplar yazıldı, araştırmalar yapıldı, raporlar hazırlandı. Artık terörist eylemler bombalama, gasp, uçak kaçırma, rehin alma gibi alışılmış eylemlerin ötesine geçebilir, teröristler geniş kitlelere yönelik saldırılar gerçekleştirebilirlerdi. Üstelik bu eylem, doğrudan bir insanın müdahalesi olmadan, uzaktan kumanda ile ya da bir bilgisayar yardımıyla olabilirdi.

Yakın zamanlarda biyolojik silah kullanılarak gerçekleştirilen bazı terörist eylemler biyoterörizm tehlikesinin boyutlarını da ortaya koydu. Günümüzde teröristler, basit bir laboratuvarda ve deneyimli bir kimyagerin yardımıyla binlerce insanı tehdit edebilecek bir biyolojik silah yapabilmektedirler. Bunun ilk örneklerinden biri, 1984 yılında ABD’nin Oregon eyaletindeki bir kasabada restoranlarda yemek yiyen 750 kişinin zehirlenmesi oldu. Bu olaydan, o bölgede faaliyet gösteren ve Oregon yerlileriyle çatışma içinde bulunan bir terörist örgütün sorumlu olduğu ortaya çıkarıldı. Örgüt üyeleri çiftliklerinde yetiştirdikleri salmonella bakterilerini, bölgedeki dört restoranın salata barlarına yaymışlardı.2 1995 yılında Tokyo metrosuna “sarin” adı verilen kimyasal silahla düzenlenen saldırıysa, terörizmin halkı ne kadar yakından tehdit eden bir tehlike olduğunu gözler önüne serdi. Aum Shinrikyo (Üstün Gerçek) adlı sapkın bir tarikatın düzenlediği bu terörist saldırıda 12 kişi öldü, 5500 kişi de yaralandı. Daha sonra yapılan araştırmalar bu tarikatın kendi laboratuvarlarında biyolojik silahlar üzerinde çalıştığını ortaya koydu.3

Biyolojik ve kimyasal silahların yanı sıra bilgi teknolojisinin de 21. yüzyılda terörist saldırılarda önemli bir rol oynayabileceği öngörülmektedir. Avrupa’dan Amerika’ya, Asya’dan Afrika’ya kadar dünyanın dört bir yanında terörist bombalamalar, kundaklamalar, uçak kaçırmalar, rehin almalar da büyük bir hızla devam etmektedir. Örneğin İspanya’nın Bask Bölgesi’nin bağımsızlığı için mücadele ettiklerini iddia eden ETA (Euskadi Ta Askatasuna) teröristleri, 1962 yılından bu yana İspanya’da çok büyük terör eylemlerine imza atmış, 800’den fazla insanın ölümüne neden olmuştur.4 Kuzey İrlanda’nın bağımsızlığını amaçlayan IRA da periyodik olarak gerçekleştirdiği bombalama eylemleriyle yıllardır dünya gündeminde ön sıralarda yer almaktadır. İngiltere’nin Kuzey İrlanda’dan çekilmesini, İrlanda Cumhuriyeti Hükümeti’ni devirip, sosyalist bir cumhuriyet kurmayı hedefleyen IRA, çeşitli kaçakçılık, soygun ve haraç olaylarına da karışmaktadır. Genelde Kuzey İrlanda ve başta Londra olmak üzere İngiltere içinde eylemlerde bulunan IRA, Almanya gibi Avrupa ülkelerinde de çeşitli bombalama olaylarına karışmıştır. IRA’nın 1969 yılından bu yana gerçekleştirdiği terörist saldırılarda, her iki taraftan 3200’ün üzerinde insan hayatını yitirmiştir.5

İngiltere'nin çeşitli bölgelerinde arabalara, havalimanlarına, metro istasyonlarına ve sivillere yönelik IRA tarafından gerçekleştirilen bombalı saldırılar milyonlarca dolarlık zarara neden olmuştur. 15 Haziran 1996 tarihinde İngiltere'nin Manchester şehrinde, bir Avrupa Futbol Şampiyonası karşılaşması sırasında IRA'nın bir arabaya yerleştirdiği bombanın alışveriş merkezinde patlaması sonucu 200 kişi yaralanmıştır.

Günümüzde hiçbir ülke terör saldırılarından yana güvende değildir ve yukarıda saydığımız birkaç örnek terörizmin insan hayatına ne kadar girdiğini açıklıkla ortaya koymaktadır. Terörizm artık yalnızca belli ülkelerin sorunu olmaktan çıkmış, tüm insanlığın sorunu haline gelmiştir. Terörün ne zaman, nerede, kimi hedef alacağı belli değildir. Bu nedenle de artık hiç kimse terörizmle mücadeleyi belli ülkelerin ya da belli örgütlerin görevi olarak göremez. Terörizm tüm dünyamızı tehdit etmektedir ve bu sorun ancak insanları, barışı, dostluğu, kardeşliği seven iyi niyetli insanların elele verip, birbirine destek olması ile çözülecektir.

## Terörizmin Karanlık Yüzü

Bugün ABD'den Angola, Uganda, Nijerya gibi Afrika ülkelerine, İngiltere, İspanya, Fransa gibi Avrupa ülkelerinden Sri Lanka, Tayland, Japonya gibi Asya ülkelerine, Ortadoğu ülkelerinden Latin Amerika'ya kadar birçok ülkede terör binlerce insanın canını yakmakta ve çok büyük maddi kayıplara neden olmaktadır. İnsanlar terörizmle, evlerinde otururken, bir sinemada film izlerken, bir alışveriş merkezinde dolaşırken, otobüste yolculuk ederken ya da işyerlerinde çalışırken hiç beklemedikleri bir anda karşılaşmaktadırlar. Terörizmin evlerine kadar girmiş olması, doğal olarak insanlarda büyük bir tedirginlik, korku ve endişeli bir bekleyiş oluşturmaktadır. İnsanlar kalabalık ortamlara girmekten, toplu taşıma araçlarını kullanmaktan çekinmekte, günlük hayatlarını yaşayamaz hale gelmektedirler. İşte bu, terörizmin hedeflediği toplum modelidir: Korku ve tedirginlik içindeki kitleler.

Dünya üzerinde gerçekleşen terörist saldırıların ürkütücü tablosu ise bu tedirginliği doğrular boyuttadır. 1996'daki 296 olayla kıyaslandığında, 1997 boyunca toplam 304 uluslararası terörist olay kaydedilmiştir. 1997'de 221 kişi öldürülmüş ve 693 kişi de saldırılarda yaralanmıştır. 1996'da 314 kişi öldürülmüş ve 2.912 kişi de yaralanmıştır. 1997'de bütün dünyada gerçekleştirilen 439 saldırıdan 398'i işyerlerine ya da resmi olmayan tesislere karşı düzenlenmiştir ve 139 sivil, terörist saldırılarda hayatını kaybetmiştir. Bu kişilerin 39'u ise memurlar ya da askeri personeldir.6

ABD Dışişleri Bakanlığı'nın sunduğu bilgilere göre, 2000 yılında 1999'a kıyasla terörist eylemlerin sayısında %8'lik artış olmuş ve yalnız bu yıl içinde 423 kişi hayatını kaybetmiş, 791 kişi de yaralanmıştır. 1981-2000 yılları arasında terörist saldırılar sonucu hayatını kaybedenlerin sayısı ise 9.184'dür.7

Amerikan Dışişleri'nin verdiği bu rakamlara, dünyadaki bütün terör olayları nedeniyle hayatını kaybeden tüm insanlar dahil edilmemiştir. Bu rapor hazırlanırken, yalnızca uluslararası terör örgütlerinin eylemleri göz önünde bulundurulmuş, yerel terör örgütlerinin eylemlerine yer

verilmemiş, ABD tarafından terör örgütü olarak ilan edilmemiş olan bazı grupların saldırıları verilere dahil edilmemiştir. Dahil edilmeyen bu rakamlar da göz önünde bulundurulduğunda, tablo çok daha vahim bir hal almaktadır. Örneğin yalnızca Türkiye'de, 15 Ağustos 1984 ile 31 Ekim 2001 tarihleri arasında 21.866 adet terörist saldırı gerçekleştirilmiş ve bu saldırılar neticesinde 5605 güvenlik görevlisi, 4646 vatandaş hayatını kaybetmiştir. 16.562 güvenlik görevlisi, 5.091 sivil, saldırılar sırasında yaralanmıştır.8

Amerikan Ulusal Sağlık İstatistikleri Merkezi'nin (National Center for Health Statistics) bir raporuna göre, 1998'de sadece ABD'de 3.792 çocuk ve genç, ateşli silahların yol açtığı yaralanmalardan dolayı hayatını kaybetmiştir. 1998'de ateşli silahlardan ölen her yaştaki insanın toplam sayısı 30.708'dir.9

Bununla birlikte terör eylemleri nedeniyle oluşan maddi kayıp ve ekonomik çöküntü de olayın ayrı bir boyutudur. Eylemlerin sebep olduğu kargaşa ve anarşi, bu bölgelere yatırım yapılmasını engellemektedir. Teröristlerin, ilgili bölgelerin ekonomik altyapısını oluşturan unsurlara yönelik saldırılar gerçekleştirmeleri, bu bölgelerde sadece kalkınmayı engellemekle kalmamakta, mevcut imkanları da yok etmektedir. Ekonomik engellemeler, başta eğitim olmak üzere sosyal hayatın pek çok alanında geri kalmışlığa neden olmaktadır. Terörle mücadele için yapılan askeri harcamalar ise her ülke için ayrı bir yük oluşturmaktadır. Halkın refah seviyesini yükseltmek için kullanılabilecek maddi imkanlar askeri giderlere kaydırılmakta ve bu durum hem ülke ekonomisini hem de global ekonomiyi olumsuz yönde etkilemektedir.

Yukarıda kısaca özetlediğimiz bu bilgiler, terörün dünya üzerinde oluşturduğu karanlık tabloyu gözler önüne sermektedir. Terörizm, tüm dünyaya büyük yıkım getirmekte, insanların hayatları üzerinde çok olumsuz etkiler oluşturmaktadır.

## Aydınlık Yol'un Kanlı Bilançosu

Dünyanın en kanlı terör örgütlerinden biri de, Peru'da faaliyet gösteren Marksist-Leninist-Maoist gerilla grubu Aydınlık Yol'dur. 1960'lı yıllarda felsefe profesörü Abimael Guzman önderliğinde kurulan örgüt, ilk yıllarda herhangi bir siyasi hareket gibi değerlendiriliyordu. Ancak Aydınlık Yol 1970'li yıllarda dünyanın en vahşi gerilla örgütlerinden biri haline geldi.

Örgüt lideri Guzman'ın şiddet yanlısı açıklamaları çok dikkat çekiciydi. Abimael Guzman 19 Nisan 1980'de yaptığı bir konuşmada "Gelecek, silahlarda ve toplarda yatmaktadır.'' diyordu.10 Bir Aydınlık Yol gerillası ise "Kan bizi daha da güçlü kılmaktadır ve eğer akıyorsa bize zarar vermez, aksine güç verir." şeklindeki sözleriyle şiddeti yüceltiyordu. Örgüt, mücadelelerinin temelinin şiddet üzerine kurulu olduğunu açıkça ifade ediyor ve ülkede şiddetin nasıl artırılabileceğini tartışıyordu. Sonuçta 23.000'in üzerinde insan, yaşanan gerilla savaşında hayatını kaybetmişti. O dönem yaşananlar özetle şu şekildeydi:

1980'li yıllar, Guzman'ın öğretim kariyerine son vermiş ve Peru'da devam eden terörizme yeni bir başlangıç getirmişti... Guzman ve Aydınlık Yol da II. Dünya Savaşı boyunca Japonya'daki

kamikazeler gibi ölümü romantikleştirmişlerdi. İnandıkları ölüm, Guzman'ın "kan nehri'' olarak söz ettiği ve onları ileride bekleyen hediyeler için ödemeleri gereken ufak bir bedeldi. Çok sayıda masum sivil kaçırılmış, tecavüze ve işkenceye uğramış ve öldürülmüştü. Nüfusun %1'inden fazlası şiddet politikası nedeniyle vahşice öldürülmüştü. Şu anda "Başkan Gonzalo'' olarak bilinen Guzman ve Aydınlık Yol, öğretmenler, belediye başkanları ve sivil liderleri öldürmüşlerdi.11

Aydınlık Yol, yıllar boyunca Peru halkına maddi ve manevi anlamda çok büyük bir yıkım getirmiş, halkın dehşet içinde yaşamasına neden olmuştur. Bu, terörün doğal sonucudur. Terörü yenmenin yolu ise, kitap boyunca üzerinde detaylı olarak durulacağı gibi, sevgidir.

TERÖRÜN TIRMANIŞINDA DİNSİZ İDEOLOJİLERİN ROLÜ

Bir hastalığın tedavisinde etkili bir sonuç elde edebilmek için doğru teşhis çok önemlidir. Teşhisin ardından başlayan tedavi ise, söz konusu hastalık vücuttan atılana kadar, titizlik ve kararlılıkla devam ettirilmelidir. Aksi takdirde hastalığın nüksetmesi kaçınılmazdır. Aynı anlayış, toplumsal hastalıklar için de geçerlidir. Herhangi bir toplumsal sorunla mücadele ederken, öncelikle yapılması gereken şey, o sorunun ortaya çıkış nedenlerinin belirlenmesi olmalıdır. Yoksa alınan önlemler geçici olmaya mahkumdur. Nitekim insanların toplumsal sorunlar karşısında köklü çözümler üretememelerinin en önemli sebeplerinden biri de, bu nedenleri doğru teşhis edememeleridir.

Yüzyılımızın en önemli toplumsal sorunlarından biri olan terörizm için de sebepler çoğu zaman somut olaylarda aranmakta, mücadele de bu yüzeysel hedeflere yönelik planlanmaktadır. Bu nedenle terörizmle mücadelede kalıcı sonuç almak mümkün olmamaktadır. Dünyanın terörden kurtulabilmesi için, önce terörist yetiştiren ana kaynak tespit edilmeli ve bu kaynak tam olarak ortadan kaldırılmalıdır.

## Teröristin Mantık Örgüsü

Teröre sadece askeri güçle veya emniyet tedbirleriyle çözüm bulmak mümkün değildir. Çünkü salt askeri tedbirler, büyük bir ihtimalle daha fazla şiddetle karşılık bulacak ve bir kısırdöngü içinde kan dökülmeye devam edecektir. Emniyet tedbirleri ise hiçbir zaman teröre karşı kesin bir güvence sağlayamayacaktır. Terörle mücadeleye başlarken teröristin düşünce yapısının, hayata ve insana bakış açısının ve şiddeti hangi yollarla meşrulaştırdığının çok iyi anlaşılması ve bunlarla mücadele edilmesi gerekmektedir.

Terörist, başarıya sadece şiddet yoluyla ulaşacağına inanır. Çevresindeki insanların kendisinden korkmasını ister ve bu korkuyu oluşturmak için insafsız, acımasız, tavizsiz ve saldırgan bir karaktere bürünür. Kendi düşüncesinin karşısındaki her kişi onun için bir düşmandır. Düşmanını ise bir insan olarak değil, bertaraf edilmesi gereken bir hedef olarak görür. Journal Sentinel gazetesi yazarlarından psikoterapist Philip Chard teröristlerin savunmasız insanlara yönelik vahşi eylemlerde bulunmayı nasıl meşru hale getirdiklerini sorguladığı ‘Terrorists view us as targets, not as humans’ (Teröristler bizi insan olarak değil, birer hedef olarak görüyor) başlıklı makalesinde teröristin mantık örgüsünü şu şekilde tarif eder:

Araştırmacılar teröristlerin davranışlarının altında yatan psikolojik nedenleri araştırdılar. Bunların en dikkat çekeni, kurbanlarını bir eşya, bir nesne ve (olmasını umdukları şekliyle) kurban listesine eklenecek bir kişi haliyle istatistik olarak görme yetenekleridir.

Kurbanlarıyla insani ilişkiler, bir insanın arkadaşıyla ya da sevdiği biriyle sahip olacağı çeşit bir ilişki kurmak istemezler. Aksine onları politik bir satranç tahtasındaki piyonlar olarak görmeye gayret ederler. Sonuç olarak teröristler kendi bakış açılarına göre, kendilerini ‘’insanları öldüren kişiler’’ olarak algılamazlar. Kolaylıkla ve hiçbir şey hissetmeksizin, hiç aldırmadan katletmek için fikirsel olarak bizi insan dışı hedefler haline getirirler...

Teröristlere göre, her ne olursa olsun hedefleri, yeterince kutsal, yüce ya da herşeyi göze alabilen türdendir. Ki bu şekilde teşvik ettikleri katliamı kendilerince haklı çıkarmaktadırlar. Teröristlerin ana hedefleri kişiler değil, sonuçlardır. Onlar için önemli olan katliam değil, katliamın etkisidir. Teröristler bir grup insanın ya da tüm bir toplumun ümitlerini, şevkini ya da hayat şeklini öldürmek isterler. Teröristler insanları öldürürler, çünkü bunu yapmanın amaçlarına ulaşmanın en hızlı ve direkt yolu olduğuna inanırlar.12

Philip Chard’ın dikkat çektiği konu son derece önemlidir. Teröristler karşılarındaki kişilerin ölümlerinden en ufak bir üzüntü duymaz, aksine ne kadar çok masum insan ölürse, o kadar başarılı olduklarını düşünür ve eylemin başarısından büyük bir sevinç duyarlar. Masum insanlara hiç acımaksızın kurşun sıkabilir, küçük çocukların üzerine bomba atabilirler. Kan dökmek onlar için bir zevk haline gelir. İnsanlıktan çıkıp, gözü dönmüş birer vahşi hayvana dönüşürler. Aralarında en ufak bir merhamet hissi gösteren olsa, onu hemen hain ilan ederler. Zaten çoğu zaman birbirlerine karşı da silaha sarılır, kendi içlerindeki fraksiyonlara karşı kanlı saldırılar gerçekleştirirler.

İşte teröristlerin yukarıda kısaca tarifini yaptığımız şiddet yanlısı mantık örgüleri materyalist ve Darwinist düşünceden kaynak bulmaktadır. İnsanı bir hayvan olarak gören, canlıların gelişimini doğadaki yaşam mücadelesine bağlayan, bu mücadeleyi güçlü olanların kazanacağını ve zayıfların ezilerek yok olacaklarını savunan Darwinizm, teröristin hastalıklı düşünce yapısının özünü oluşturur.

## Terörist İdeoloji Darwinizm Üzerine Kurulmuştur

Darwinizm’e göre, doğada acımasız bir yaşam mücadelesi, daimi bir çatışma vardır. Güçlüler her zaman güçsüzleri alt etmekte ve gelişme de bu sayede mümkün olmaktadır. Bu ideolojinin kurucusu Darwin, gerçek dışı bu ‘yaşam mücadelesi’ sloganını, ‘kayırılmış ırklar’ (Avrupalı beyazlar) ve ‘aşağı ırklar’ (Asyalı ya da Afrikalı ırklar) ifadeleriyle ırkçı bir mantık üzerine oturtmuş, dünya üzerindeki çatışmaların, savaşların temelini oluşturmuştur. Darwin’in ortaya attığı ‘en güçlülerin hayatta kalması’ düşüncesi, insanlığı kine, düşmanlığa, çatışmaya, savaşa sevk eden pek çok fikir akımına meşru zemin hazırlamıştır.

Darwinizm, insanlara sadece gelişmiş bir tür hayvan oldukları yalanını değil, aynı zamanda başıboş tesadüflerin bir eseri olduklarını, yani bir Yaratıcılarının olmadığı yalanını da telkin eder. Yani bu teoriye göre, yeryüzünde sadece cansız taşın, toprağın, gazların vs. bulunduğu bir dönemde, rüzgarın, yağmurun, yıldırımların etkisiyle tesadüfen canlı bir varlık oluşmuştur. Oysa evrim teorisinin bu iddiası, biyolojinin en temel kanunlarına dahi aykırı olan, akıl ve mantıkla

çelişen büyük bir aldatmacadır. Bu telkinleri okullarındaki ders kitaplarından, seyrettikleri filmlerden, okudukları kitaplardan alan insanlar kendilerini sorumsuz zannederler. Başarılı olmak için her türlü kötülüğü meşru gören, hayatı acımasız bir savaş meydanı olarak gören Darwinist mantıklarla eğitilen insanların, birbirlerine hayvan muamelesi yapmayı, hatta birbirlerini yok etmeyi son derece olağan karşılayan zalimane fikirlerle beyinleri yıkanmıştır.

İşte söz konusu zalimane fikirlerle eğitilen bu insanlar 20. yüzyılı bir şiddet yüzyılına çevirmiş, Darwinizm'e dayanarak ''çatışmayı ve savaşmayı" desteklemiş, hatta bunu en önemli yöntem olarak benimsemişlerdir. 'Diyalektik çatışma' komünist ideologların katliamları için sözde dayanak oluşturmuş, komünist terör 20. yüzyıl boyunca yaklaşık 120 milyon insanı katletmiştir. Darwinizm'in "ırklar arası yaşam mücadelesi" ve "doğal seleksiyon" hezeyanları ise Nazizmin temeli haline gelmiştir. Sadece üstün ırkların bu sözde mücadele dünyasında ayakta kalabileceğini savunan Adolf Hitler ise faşist terör ile tüm dünyada bir cinayet fırtınası başlatmıştır. Nazizm'in işgal ve savaş politikaları neticesinde başlayan 2. Dünya Savaşı'nda yaklaşık 55 milyon insan hayatını yitirmiştir. Onların 21. yüzyıldaki takipçileri de yine şiddeti tek yol olarak görmekte ve 21. yüzyılın tarihe 'terör yüzyılı' olarak geçmesini istemektedirler. Tarih bize Darwinizm'in insanların bilinçaltına aşıladığı "insan, çatışan hayvandır" telkini insanlar üzerinde çok büyük bir tahribat oluşturduğunu göstermiştir ve günümüzdeki ürkütücü terör olayları da bu gerçeği kanıtlamaktadır. Şiddeti yücelten, çatışmayı destekleyen, savaşı bir erdem olarak gören, ancak güçlü olanın başarılı olacağını savunan sapkın Darwinist sloganlar artık tarihin karanlığına gömülmelidir. Çünkü Darwinizm'in ortadan kaldırılması, çatışmacı ve şiddet yanlısı felsefelerin de dayanaklarını kaybetmeleri anlamına gelmektedir.

Yeryüzündeki insanların büyük bölümünün inandığı üç İlahi din de (Hıristiyanlık, Yahudilik ve İslam) çatışmacılığa karşıdır. İlerleyen bölümlerde detaylı olarak göreceğimiz gibi, her üç İlahi din de, yeryüzünde barış ve huzur sağlanmasını amaçlamakta, masum insanların öldürülmesine, zulüm ve işkence görmesine karşı çıkmaktadır. Çatışmayı ve şiddeti, Allah'ın insanlar için belirlemiş olduğu ahlaka aykırı olan, anormal ve istenmeyen kavramlar olarak kabul etmektedir. Oysa Darwinizm, çatışmayı ve şiddeti, mutlaka var olması gereken, doğal, doğru ve meşru kavramlar olarak görmekte ve göstermektedir. Dolayısıyla dünyamızı saran terör belasının kökeni, dinsizlikte, dinsizliğin çağımızdaki karşılığı olan 'Darwinizm' ve 'materyalizm'de gizlidir.

Günümüzde dünyanın hemen her ülkesinde, Darwinizm'in tüm okullarda bilimsel bir gerçekmiş gibi okutulduğu düşünülürse, yeni terörist gençlerin yetişmesi de kaçınılmaz olacaktır. Bu bakımdan, rastlantılar sonucunda oluşmuş, ataları hayvanlar olan, Allah'a karşı sorumlu olmayan, başıboş varlıklar oldukları ve ancak savaş ve çatışma ile üstün gelerek hayatta kalabilecekleri öğretilen gençlerin, bu telkinlerden uzak tutulmaları son derece aciliyetlidir. Çünkü böylesi çarpık fikirlerle yetişen gençlerin kavgacı, acımasız, bencil, şiddet eğilimli olmaları kaçınılmazdır. Bu gençler, anarşi yanlısı ve terörist ideolojilerin telkinlerine de kolaylıkla kapılabilmekte, daha sonra gözünü kırpmadan küçük çocukları katlebilecek, kendi kardeşini öldürebilecek, her türlü vicdana

ve akla aykırı eylemi yapabilecek kadar zalimleşebilmektedirler. Nitekim son bir yüzyıldır dünyayı kasıp kavuran ırkçı ve faşist terör grupları, bu eğitim sisteminin ürünleridir.

O halde öncelikle yapılması gereken şey, teröristin mantık örgüsünün çürüklüğünün tüm delillerle ortaya konmasıdır. Darwinizm'i savunanların ve buna inananların hepsinin yanıldıkları en etkin şekilde insanlara anlatılmalıdır. İnsan başıboş ve sorumsuz değildir. Onu yaratan, her anını gözleyen, düşüncelerini dahi bilen ve öldükten sonra onu sorgulayarak yaptığı herşeye karşılığını verecek olan bir Yaratıcımız vardır. Ve Rabbimiz insanı hayvanlardan farklı olarak bir ruh, akıl, irade, muhakeme ve yargı yeteneği ile yaratmıştır. Örneğin bir olay karşısında şiddetle öfkelenen, iradesi zayıf bir insan kendini ve karşısındaki insanı hayvan gibi görürse, ona hiç düşünmeden zarar verebilir, acımasızca davranabilir. Karşısındakinin küçük bir çocuk, savunmasız bir insan olması hiç fark etmez. Ancak, Allah'ın kendisine verdiği ruhu taşıdığını bilen, akıl ve vicdan sahibi insan ise, her türlü durumda öfkesine hakim olur. Muhakemesi ve vicdanı her an açık olur. Allah'a hesap veremeyeceği en küçük bir harekette bulunmaz.

Allah Kuran'da insanlara hem kötülüğün hem de kötülüklerden sakınmanın ilham edildiğini bildirir. (Şems Suresi, 7-10) Dolayısıyla, bazı insanların ahlaklarındaki bozuklukların, suç işlemelerinin ardındaki neden hayali bir evrim süreci değildir. Bunun nedeni, Allah'a iman etmemeleri, yaptıklarından dolayı Allah'a hesap vermeyeceklerini zannetmeleri ve bu nedenle sakınmamalarıdır. Bugün bütün dünyada meydana gelen savaşların, ırkçı katliamların, çete kavgalarının, dazlakların acımasız saldırılarının, insanların açlığa, sefalete terk edilmelerinin, adaletsizliğin, merhametsizliğin ardındaki neden budur. İnsanları hayvan olarak görenler, hayvanlar gibi yaşam mücadelesi içinde olmaları gerektiğini zannedenler, Allah'ı ve ahireti unutan ve unutturanlar hiçbir zalimlikte sınır tanımazlar.

Her insan Allah'ın kendisine üflediği ruhu taşır ve kendisini yoktan var eden Yaratıcımıza karşı sorumludur. Allah, Kuran'da kendisini başıboş zannedenlere yaratılışlarını ve ölümden sonra tekrar dirileceklerini şöyle hatırlatır:

> İnsan, 'kendi başına ve sorumsuz' bırakılacağını mı sanıyor? Kendisi, akıtılan meniden bir damla su değil miydi? Sonra bir alak (embriyo) oldu, derken (Allah, onu) yarattı ve bir 'düzen içinde biçim verdi.' Böylece ondan, erkek ve dişi olmak üzere çift kıldı. (Öyleyse Allah,) Ölüleri diriltmeye güç yetiren değil midir? (Kıyamet Suresi, 36-40)

Kitabın buraya kadar olan bölümlerinde terörizmin şiddeti yücelten, her türlü soruna şiddetle çözüm bulmak isteyen bir ideoloji olduğunun ve Darwinizm'in terörizmin temel dayanağı olduğu üzerinde durduk. İşte bu nedenle de insana bir hayvan olduğunu, sadece fiziksel olarak güçlü olan insanların yaşamlarını devam ettirebileceklerini, insan hayatının bir mücadele arenası olduğunu öğreten bu Darwinist ideolojinin ortadan kalkması, terörizmin de temel dayanaklarından birini yitirmesi anlamına gelmektedir. Bununla birlikte insanları terör belasından uzak tutmanın en önemli yolu kişilerin manevi eğitimleridir. Toplumların kalıcı barışa kavuşabilmeleri ancak bireylerin güzel ahlakı öğrenmeleri ve bu ahlakı yaşamaya başlamaları ile mümkün olur. Bunun

dışında alınacak tedbirler, toplum yaşamını düzenlemek için konulan kurallar ve tedbirler bir yere kadar etki sağlayacak, terör belasını tam anlamıyla ortadan kaldırmayacaktır.

## TERÖRİZM ANCAK SEVGİYLE YOK EDİLİR

İnsanı yaratan Allah, ona, Kendi ruhundan üfürdüğünü (Secde Suresi, 9) ve onun yeryüzünde Kendisinin halifesi olduğunu (Enam Suresi, 165) bildirir. İnsanı diğer canlılardan ayıran en önemli özelliklerinden biri, onun nefsi ve vicdanı ile birlikte yaratılmış olmasıdır. Her insanda kendisine kötülüğü emreden bir nefis ve kötülükten nasıl sakınacağını ilham eden bir vicdan vardır. İnsan vicdanının ilham ettiği sevgi, fedakarlık, merhamet, tevazu, şefkat, doğruluk, dürüstlük, sadakat, nezaket ve yardımseverlik gibi güzel özelliklerinin yanı sıra, nefsinden gelen yıkıcı ve olumsuz özelliklere de sahiptir. Ancak inançlı bir insan vicdanı sayesinde doğru ile yanlışı birbirinden ayırabilir ve her zaman güzel ahlakı tercih eder. Allah'a olan güçlü imanı ve korkusu, ahiretin varlığına olan inancı, sonsuz cehennem azabından duyduğu şiddetli korku ve cennet hayatına duyduğu özlem onu nefsinin azgınlıklarından uzak tutar. İnsanlara karşı güzellikle davranır, her zaman affedici olur, kötülüğe karşı iyilikle cevap verir, ihtiyaç içinde olanın hemen yardımına koşar, merhametlidir, sevgi doludur, şefkatlidir ve hoşgörülüdür.

Teröristler ise nefislerinin sesini dinleyip, her türlü kötülüğü rahatlıkla işleyen, vicdanlarının sesini dinlemeyen insanlardır. Bu nedenle de sevgisiz, saldırgan, her türlü ahlaksızlığı kolaylıkla yapan, insanlara hiç vicdani sıkıntı duymadan eziyet edebilen kimselerdir. Bunun nedeni ise bu kişilerin Allah korkusuna sahip olmamaları ve din ahlakını bilip uygulamamalarıdır. Çünkü Allah'tan korkmayan bir insanı suç işlemekten engelleyebilecek hiçbir güç yoktur.

Toplumun mevcut kuralları insanları suçtan ve kötü ahlaktan ancak bir noktaya kadar alıkoyabilir. Devlet kamuya açık yerleri, sokakları ve merkezi bölgeleri güvenlik birimleri sayesinde kısmen koruyabilir, toplumun düzenini sağlayabilir, güçlü bir adalet sistemi sayesinde suç oranını düşürme konusunda gereken önlemleri alabilir. Ancak her insanın yirmi dört saat kontrol edilmesi mümkün olmadığına göre, belli bir yerden sonra insanın vicdanı devreye girmelidir. Vicdanını dinlemeyen insan, yalnızken ya da kendisi gibi düşünen kimselerle birlikteyken kolaylıkla suç işleyebilir. Bu durumda gerektiğinde yalana başvuran, haksız kazanç sağlamaktan çekinmeyen, mazlumu ezmekten hiçbir rahatsızlık duymayan bireylerden oluşan bir toplum modeli ortaya çıkar. Allah korkusunun olmadığı, manevi değerlerin yitirildiği bir toplumda fiziksel tedbirlerin ve uygulamaların netice vermeyeceği açıktır. Oysa din ahlakı, insana, yalnız başına da olsa, yaptığı kötülük nedeniyle çevresindeki hiç kimse onu cezalandırmayacak olsa da, kötülükten sakınmasını emreder. Yaptığı her hareketten, aldığı her karardan, söylediği her sözden dolayı Allah katında hesaba çekileceğini ve sonsuz ahiret hayatında bu yaptıklarına göre karşılık bulacağını bilen bir insanın kötülükten şiddetle sakınacağı açıktır.

İnsanların kendi rızalarıyla kötülükten sakınmayı öğrendikleri bir toplumda, terör örgütlerinin yaşam sahası bulmaları mümkün değildir. Çünkü din ahlakının hakim olduğu bir toplumda, şiddet yanlısı pek çok örgütün ortaya çıkmasına neden olan sorunlar da doğal olarak ortadan kalkmış

olur. Toplumun geneli dürüstlük, fedakarlık, sevgi, şefkat, adalet gibi yüksek erdemlere sahipse bu toplumda fakirlik, gelir eşitsizliği, adaletsizlik, haksızlık, mazlumun ezilmesi, özgürlüklerin kısıtlanması gibi olumsuzluklarla karşılaşılmaz. Tam tersine ihtiyaç içinde olanların ihtiyaçlarının giderildiği, zengin olanın fakir olanı kolladığı, güçlü olanın zayıf olanı koruduğu, sağlık, eğitim, ulaşım gibi sosyal imkanlarda herkesin en iyisini kullanabildiği, farklı etnik kökenler, dinler ve kültürler arasında hoşgörü ve anlayışın hakim olduğu bir toplum düzeni olur. İşte bu nedenledir ki, güzel ahlak, pek çok toplumsal sorunun çözümünün anahtarıdır. Bu ahlakın kaynağı da, Allah'ın insanlara bir rehber olarak gönderdiği Kuran'dır.

## Ilımlı İslam; Diğer Bir Deyişle Gerçek İslam

İslam dini Hz. Muhammed (sav)'e ilk ayetin vahyedilmesinden sonra geçen yarım asırlık dönem içinde, tarihte eşine az rastlanır bir gelişme göstermiştir. İslam'ın Arap Yarımadası'ndan çıkıp tüm Ortadoğu, Kuzey Afrika ve hatta İspanya'ya yayılması, Batı'da yaşayan pek çok insanın da dikkatini bu dine yöneltmiştir. Ünlü İslam uzmanı John L. Esposito'nun ifadesiyle, *"İslam'ın ilk yayılışı hakkındaki en etkileyici şey, hızı ve başarısıdır. Batılı akademisyenler buna hayran olmuşlardır."*13 Aradan geçen 14 yüzyıl içinde İslam Endonezya'dan Latin Amerika'ya kadar dünyanın her köşesine ulaşmıştır. Bugün Müslümanlar 1 milyarı aşkın nüfusları ile dünya nüfusunun yaklaşık 5'te birini oluşturmaktadırlar ve İslam en hızlı büyüyen din olarak kabul edilmektedir. Özellikle de 11 Eylül'deki terörist saldırıların ardından İslam'a olan ilgi daha da artmış, İslam dininin mesajını anlamanın ne kadar önemli olduğu anlaşılmıştır.

Bugün Müslüman dünyasına bakıldığında İslami uygulamaların geniş bir yelpaze içinde yer aldığını görürüz. Uygulamalardaki farklılıklar toplumların örf ve adetlerine, kültür birikimlerine ve dünyayı algılayış biçimlerine göre şekillenir. Bu çeşitlilik zaman zaman İslam'ı anlamaya çalışan veya İslamiyet üzerine araştırmalar yapan kişilerin yanlış kanaatlere kapılmasına neden olmaktadır. İslam ile ilgili doğru kanaate ulaşmanın tek yolu ise bu farklılıkları bir kenara bırakıp, İslam ahlakının özünün anlatıldığı Kuran'a ve Peygamber Efendimizin uygulamalarına bakmakla mümkündür. Çünkü çoğu zaman söz konusu farklılıklar, Kuran ahlakında olmayan, ancak o toplumun geleneksel değerlerini simgeleyen unsurlar olabilmektedir.

Bir toplumun çoğunluğunun Müslümanlardan oluşması, o toplum içinde alışılagelmiş hareket biçimlerinin, anlayışların ve yargıların tam anlamıyla İslami olduğu veya bunların İslam adına savunulması gerektiği anlamına gelmez. Bir grubun veya toplumun İslam anlayışını değerlendirirken bu gerçeğin göz önünde bulundurulması gerekir. Farklılıklar o kişilerin veya grupların içinde bulundukları koşullara göre yaptıkları yorumlardan kaynaklanmaktadır. Bu yorumların ve çıkarımların doğru olup olmadığı ise ancak, İslam'ı bize en doğru şekilde aktaran kaynağa, yani Kuran'a ve Peygamberimiz (sav)'in sünnetine bakılarak anlaşılabilir.

Kuran'ı incelemeden, yapılan uygulamaların Kuran'da yeri olup olmadığını bilmeden, İslamiyet ve Müslümanlar hakkında yorum yapılması son derece hatalıdır. Tek bir topluluğun veya toplumun

yaşam tarzını ele alarak, İslam'ı anlamaya çalışmak, İslam hakkında kanaat belirtmek ve çeşitli öngörülerde bulunmak kişiyi çok yanıltabilir. Öyleyse öncelikli olarak yapılması gereken gerçek İslam'ın öğrenilmesi olmalıdır. İslam dinini gerçek kaynağından öğrendikten sonra dünyanın farklı ülkelerinde yaşanan modellerin bu kıstaslara göre ele alınması gerekir. İşte o zaman İslam dinini tanıdığını zanneden pek çok kişi belki de hayatında ilk defa gerçek İslam'la tanışmış olacak ve bugüne kadar kapıldığı tüm yanılgılar ortadan kalkacaktır.

## İslam masum insanların öldürülmesini yasaklar

İslam dinine göre suçsuz bir insanı öldürmek çok büyük bir günahtır ve masum bir insanı öldüren kişi ahiret hayatında çok büyük bir azapla karşılık görecektir:

> ... Kim bir nefsi, bir başka nefse ya da yeryüzündeki bir fesada karşılık olmaksızın (haksız yere) öldürürse, sanki bütün insanları öldürmüş gibi olur. Kim de onu (öldürülmesine engel olarak) diriltirse, bütün insanları diriltmiş gibi olur. Andolsun, elçilerimiz onlara apaçık belgelerle gelmişlerdir. Sonra bunun ardından onlardan birçoğu yeryüzünde ölçüyü taşıranlardır. (Maide Suresi, 32)

Yukarıdaki ayette de görüldüğü gibi, Kuran'da masum bir kimseyi öldürmek, tüm insanları öldürmekle bir tutulmaktadır. Müminlerin insan hayatına verdikleri önem Furkan Suresi'nde şu şekilde bildirilir:

> Ve onlar, Allah ile beraber başka bir ilaha tapmazlar. Allah'ın haram kıldığı canı haksız yere öldürmezler ve zina etmezler. Kim bunları yaparsa 'ağır bir ceza ile' karşılaşır. (Furkan Suresi, 68)

Allah bir diğer ayetinde ise insanlara şu şekilde emretmektedir:

> De ki: "Gelin size Rabbinizin neleri haram kıldığını okuyayım: O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın, anne-babaya iyilik edin, yoksulluk-endişesiyle çocuklarınızı öldürmeyin. -Sizin de, onların da rızıklarını Biz vermekteyiz- Çirkin-kötülüklerin açığına ve gizli olanına yaklaşmayın. Hakka dayalı olma dışında, Allah'ın (öldürülmesini) haram kıldığı kimseyi öldürmeyin. İşte bunlarla size tavsiye (emr) etti; umulur ki akıl erdirirsiniz." (Enam Suresi, 151)

Allah'a samimi bir kalple iman eden, O'nun ayetlerini titizlikle uygulayan ve sonsuz ahiret azabından korkan bir Müslüman tek bir insana bile zarar vermekten sakınır. Çünkü Allah'ın sonsuz adalet sahibi olduğunu ve her yaptığının karşılığını mutlaka alacağını düşünür. Peygamberimiz (sav) bir hadisinde Allah'ın hoşnut olmadığı insanları şu şekilde saymıştır:

> *Harem (Kutsal bölge) içinde zulüm ve haksızlık eden, cahiliye adetini arzulayan ve haksız yere insan kanı akıtmak isteyen olmak üzere üçtür.14*

## İslam, adaletle davranmayı emreder

İslam ahlakı iman edenlere; bir karar verirken, bir söz söylerken, bir iş üzerindeyken, kısaca hayatlarının her anında adaletli davranmalarını emreder. Allah'ın Kuran'da bildirdiği emirleri ve Peygamberimiz (sav)'in sünneti bu adalet anlayışının nasıl olması gerektiğini tüm detaylarıyla

bizlere tarif eder. Kuran’da bize bildirilen tüm elçiler, uyarıcı olarak gönderildikleri topluluklara adalet ve barış getirmiş, peygamberlerin gelişi ümmetlerin üzerindeki zulmün ve zorbalığın kalkmasına vesile olmuştur. Allah Yunus Suresi’nde şu şekilde bildirir:

> Her ümmetin bir resulü vardır. Onlara resulleri geldiği zaman, aralarında adaletle hüküm verilir ve onlar zulme uğratılmazlar. (Yunus Suresi, 47)

Müslümanın adalet anlayışının en önemli özelliği, karşısındaki kişi kendi yakını da olsa, her durumda adaletle hükmetmesidir. Allah ayetinde şu şekilde buyurur:

> Ey iman edenler, kendiniz, anne-babanız ve yakınlarınız aleyhine bile olsa, Allah için şahidler olarak adaleti ayakta tutun. (Onlar) ister zengin olsun, ister fakir olsun; çünkü Allah onlara daha yakındır. Öyleyse adaletten dönüp heva (tutkuları)nıza uymayın. Eğer dilinizi eğip büker (sözü geveler) ya da yüz çevirirseniz, şüphesiz Allah, yaptıklarınızdan haberi olandır. (Nisa Suresi, 135)

Ayette de görüldüğü gibi, iman eden bir insan için karşısındaki kişinin maddi durumu ya da sosyal statüsü hiçbir önem teşkil etmez. Önemli olan hakkın gerçekleşmesi, hiç kimsenin haksızlığa uğramaması ve Allah’ın ayetlerinin kusursuz bir şekilde yerine getirilmesidir. Maide Suresi’nde ise şu şekilde buyurulmaktadır:

> Ey iman edenler, adil şahidler olarak, Allah için, hakkı ayakta tutun. Bir topluluğa olan kininiz, sizi adaletten alıkoymasın. Adalet yapın. O, takvaya daha yakındır. Allah’tan korkup-sakının. Şüphesiz Allah, yapmakta olduklarınızdan haberi olandır. (Maide Suresi, 8)

Yukarıdaki ayette ise Allah iman edenlere, kendi düşmanları lehinde dahi olsa, her zaman adaletle hükmetmelerini emretmektedir. Müslüman karşısındaki kişinin kendisine haksızlık yaptığını, kendisini zor durumda bıraktığını veya kendisine düşman olduğunu düşünüp ani kararlar vermez, her zaman vicdanıyla ve Kuran ayetleri doğrultusunda düşünür. Karşı taraf gerçekten yanlış bir tutum içinde olsa dahi, o iyilikle karşılık vermekle ve Allah’ın emrettiği ahlakı göstermekle yükümlüdür.

Allah Mümtehine Suresi’nin 8. ayetinde ise ***“Allah, sizinle din konusunda savaşmayan, sizi yurtlarınızdan sürüp-çıkarmayanlara iyilik yapmanızdan ve onlara adaletli davranmanızdan sizi sakındırmaz. Çünkü Allah, adalet yapanları sever.”*** şeklinde buyurmuş ve Müslümanların diğer topluluklarla olan ilişkilerinin hangi sınırlar içinde olması gerektiğini bildirmiştir. Bu ayetler iman eden bir insanın tüm insanlara bakış açısının temelidir. Müslümanın tavrı karşısındaki kişiye göre değil, Allah’ın Kuran’da bildirdiklerine göredir. Bu nedenle samimi bir kalple iman eden Müslüman her zaman doğrulardan yanadır. İman edenlerin bu konudaki kararlılıkları ***"Yarattıklarımızdan, hakka yöneltip-ileten ve onunla adaleti kılan (uygulayan) bir ümmet vardır.”*** (Araf Suresi, 181) ayetiyle de bizlere müjdelenmektedir. Kuran’da adaletle ilgili diğer ayetler ise şu şekildedir:

> Şüphesiz Allah, size emanetleri ehline (sahiplerine) teslim etmenizi ve insanlar arasında hükmettiğinizde adaletle hükmetmenizi emrediyor. Bununla Allah, size ne güzel öğüt veriyor!.. Doğrusu Allah, işitendir, görendir. (Nisa Suresi, 58)

De ki: "Rabbim adaletle davranmayı emretti. Her mescid yanında (secde yerinde) yüzlerinizi (O'na) doğrultun ve dini yalnız Kendisine has kılarak O'na dua edin. "Başlangıçta sizi yarattığı" gibi döneceksiniz." (Araf Suresi, 29)

Şüphesiz Allah, adaleti, ihsanı, yakınlara vermeyi emreder; çirkin utanmazlıklardan (fahşadan), kötülüklerden ve zorbalıklardan sakındırır. Size öğüt vermektedir, umulur ki öğüt alıp-düşünürsünüz. (Nahl Suresi, 90)

Kuran'da tarif edilen adalet anlayışına göre, karşı tarafın hangi dine, ırka ya da cinsiyete sahip olduğu bir önem taşımaz. Çünkü İslam ırklar, cinsiyetler arasında eşitliliği savunur. Her türlü etnik ayrımcılığı reddeder. Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav) *"Bütün insanlar Hz. Adem'den, Hz. Adem ise topraktandır"*15 şeklindeki sözleriyle insanlar arasında hiçbir fark olmadığını vurgulamıştır. Derinin rengi, sosyal statü, zenginlik gibi özellikler hiçbir insanda bir üstünlük oluşturmaz.

Bugün dünyanın dört bir yanında insanlar ırkları, dilleri ya da tenlerinin rengi nedeniyle zalimce muamelelere maruz kalmaktadırlar. Kuran'da ise farklı halkların ve kabilelerin yaratılmasının hikmetlerinden biri, insanların "birbirleriyle tanışmaları" olarak bildirilir. Hepsi de Allah'ın kulu olan farklı milletler veya kabileler, birbirleriyle tanışmalı, birbirlerinin farklı kültürlerini, dillerini, örflerini, yeteneklerini öğrenmelidir. Farklı ırk ve milletlerin bulunmasının bir amacı da, çatışma ve savaş değil, kültürel bir zenginliktir. İman eden bir insan tek üstünlüğün takva ile, yani Allah korkusu ve Allah'a imandaki üstünlükle olduğunu çok iyi bilir. Allah Hucurat Suresi'nde şu şekilde bildirir:

Ey insanlar, gerçekten, Biz sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık ve birbirinizle tanışmanız için sizi halklar ve kabileler kıldık. Şüphesiz, Allah katında sizin en üstün olanınız, (ırk ya da soyca değil) takvaca en ileride olanınızdır. Şüphesiz Allah, bilendir, haber alandır. (Hucurat Suresi, 13)

Bir diğer ayette ise Allah ***"Göklerin ve yerin yaratılması ile dillerinizin ve renklerinizin ayrı olması, O'nun ayetlerindendir. Şüphesiz bunda, alimler için gerçekten ayetler vardır."*** (Rum Suresi, 22) şeklinde bildirmektedir.

İslam tarihine baktığımız zaman iman edenlerin farklı ırklara yönelik adaletli uygulamalarıyla ilgili pek çok örnek görürüz. İslam, Afrika, Asya ve Avrupa'yı içine alan çok geniş bir alanda çok müthiş bir hızla büyümüş ve bu fetihler aracılığıyla İslam ahlakının güzellikleri de yayılmıştır. İslam her ırka, milliyete, sosyal yapıya ve coğrafyaya yayılmış, dünyanın daha önce benzerini görmediği bir kardeşlik bağı ile milyonlarca insanı birleştirmiştir. İnsan ırkının kolları ve siyah ırkın diğer kültürlerle olan ilişkilerini inceleyen ve bu konudaki önemli çalışmalarıyla tanınan araştırmacı Joel Augustus Ragers ünlü kitabı Sex and Race (Cinsiyet ve Irk) isimli eserinde İslam dininin dünya üzerindeki etkisini şu şekilde tarif eder:

İslam'ın asırlardır parıltılı bir şekilde ayakta kalmasının bir sebebi, bu dinde ırk ve sınıf peşin hükümlerinin hemen hemen tamamıyla yok olması, derinin rengi veya sosyal durumu hiç hesaba katılmaksızın, cemiyetin en yüksek basamaklarına kadar yükselmenin yeteneğe bağlı bulunması yüzündendir… İslam, tarihinin en büyük ve aynı zamanda en hür ırk potasını oluşturmuş ve bu

ırklar karışımı, dünyanın bir eşini daha görmediği en geniş İmparatorluk bünyesi içinde gerçekleşmiştir. Gücünün doruğunda iken, İslam İmparatorluğu, Batı'da İspanya ve Fransa ortalarından, Orta Asya bölgeleri de dahil, Doğu'da Hint, Çin ve Pasifik Okyanusu'na kadar uzanıyordu. Bu geniş toprakların sultanları çeşitli deri renklerine sahiptiler. Bir bahçenin çiçeklerinin renklerinin başka başka oluşu, bu çiçekler açısından ne kadar önemliyse, derilerinin renklerinin farklılığı, Müslümanlar için bundan daha az önemliydi.16

Dünyanın en tanınmış İslam uzmanlarından biri olan Profesör Hamilton Alexander Rossken Gibb Whither Islam? (*İslam Nereye?*) isimli eserinde İslam dininin farklı ırklara bakış açısını şu şekilde ifade eder:

İnsanlığın bunca farklı ırkını statü, fırsat ve girişim açısından eşit haklara sahip olacak şekilde biraraya getirmede bu kadar başarılı olan başka bir toplum yoktur. İslam kesinlikle bağdaşmayacak gibi görünen farklı ırkları uzlaştırma gücüne sahiptir. Doğu ve Batı'daki büyük toplumların muhalefeti yerini işbirliğine bıraktığı takdirde, İslam'ın uzlaştırıcı rolü kaçınılmaz olacaktır...17

İslam ahlakı kardeşlik, barış, hürriyet ve huzur temelleri üzerinde bir toplum hedefler. Bu nedenle de İslam'la tanışan her toplum geçmiş dönemlerin baskıcı, zorba, çatışmacı anlayışlarından sıyrılmış, yeniden barış temelli bir toplum inşa etmiştir. *(Detaylı bilgi için Bknz. Kuran'da Adalet ve Hoşgörü, Vural Yayıncılık, Harun Yahya)* Pek çok batılı tarihçi de bu gerçeği eserlerinde dile getirmiş, İslam'la tanışmanın farklı toplumlar üzerinde çok derin ve olumlu etki yaptığını ifade etmiştir. Profesör Robert Briffault, İnsanlığın Gelişimi (*The Making of Humanity*) isimli eserinde Batı toplumunun İslam ile olan ilişkisine şu şekilde değinir:

Bütün beşeriyet için hürriyet, insani kardeşlik, insanların kanun önünde eşitliği, danışmayı ve genel seçimi kullanan demokratik hükümet idealleri, Amerikan anayasasının hazırlanmasına öncülük eden ve İnsan Hakları Beyannamesi'ni ilham eden idealler, Batı'nın yenilikleri değildi. Bu ideallerin hepsinin temelleri Kutsal Kitap Kuran'da bulunmaktadır. Bu idealler, Ortaçağ Avrupası'nın aydınlarının Müslüman İspanya, Sicilya, Haçlılar ve İslami kardeşlik derneklerini taklit yoluyla, Haçlılar sonrasında Avrupa'da gelişen cemiyetler aracılığıyla İslam'dan öğrendiklerinin özüdür.18

Yukarıdaki alıntıda anlatılan gerçekler, İslam ahlakının tüm dünyaya asırlar boyunca barış, hoşgörü ve adalet dersi verdiğinin ifadesidir. Günümüzde de tüm dünya insanları böyle bir kültürün özlemi içindedirler ve böyle bir kültürün tekrar oluşmaması için ortada hiçbir neden yoktur. Gereken tek şey insanların önce kendilerinden başlayarak Kuran ahlakını yaşamaya niyet etmeleri, daha sonra da insanlar arasında aynı ahlakı yaymak için gayret göstermeleridir. Kuran'da emredilen ahlak yaşandığı zaman, en üst kademedeki yöneticiden en alta kadar, herkes adaletli, merhametli, hoşgörülü, sevgi dolu, saygılı, affedici, dürüst olacak, tüm toplumlara huzur ve barış gelecektir.

## Müslüman, İslam ahlakına güzel sözle davet eder

İnsanları İslam ahlakına davet etmek ve onlara Allah'ın varlığını ve yaratılış delillerini anlatmak her Müslümanın sorumluluğudur. Allah ***"Sizden; hayra çağıran, iyiliği (marufu) emreden ve kötülükten (münkerden) sakındıran bir topluluk bulunsun. Kurtuluşa erenler işte bunlardır."*** (Al-i İmran Suresi, 104) ayetiyle bu sorumluluğu tüm Müslümanlara bildirmiştir. Allah ayetlerde bu davetin nasıl olacağını da bildirmektedir:

Rabbinin yoluna hikmetle ve güzel öğütle çağır ve onlarla en güzel bir biçimde mücadele et. Şüphesiz senin Rabbin yolundan sapanı bilendir ve hidayete ereni de bilendir. (Nahl Suresi, 125)

Güzel bir söz ve bağışlama, peşinden eziyet gelen bir sadakadan daha hayırlıdır. Allah hiçbir şeye ihtiyacı olmayandır, yumuşak davranandır. (Bakara Suresi, 263)

Salih müminler ***"Bunlar, Allah'a ve ahiret gününe iman eder, maruf olanı emreder, münker olandan sakındırır ve hayırlarda yarışırlar. İşte bunlar salih olanlardandır."*** (Al-i İmran Suresi, 114) ayetiyle de dikkat çekilen bu görevin öneminin bilincindedirler. Bu nedenle çevrelerindeki herkesi, yakınlarını, ailelerini ve ulaşabildikleri tüm insanları Allah'a iman etmeye, korkup sakınmaya ve güzel ahlakı yaşamaya davet ederler. Müminlerin bu güzel özellikleri Tevbe Suresi'nde şu şekilde haber verilir:

Mü'min erkekler ve mü'min kadınlar birbirlerinin velileridirler. İyiliği emreder, kötülükten sakındırırlar, namazı dosdoğru kılarlar, zekatı verirler ve Allah'a ve Resûlü'ne itaat ederler. İşte Allah'ın kendilerine rahmet edeceği bunlardır. Şüphesiz, Allah, üstün ve güçlüdür, hüküm ve hikmet sahibidir. (Tevbe Suresi, 71)

Bu ayetten de anlaşıldığı gibi, iman eden her insan dünya hayatı boyunca sürekli güzel ahlakı anlatmakla, bizzat kendisi yaşamakla ve insanlara güzellikleri tavsiye edip, onları kötülüklerden sakındırmakla yükümlüdür. Allah ***"Kullarıma, sözün en güzel olanını söylemelerini söyle…"*** (İsra Suresi, 53) ayetiyle iman edenlere güzel sözle konuşmalarını emretmiştir. Güzel söz ve kötü söz, İbrahim Suresi'nde şu benzetmeyle tarif edilmektedir:

Görmedin mi ki, Allah nasıl bir örnek vermiştir: Güzel bir söz, güzel bir ağaç gibidir ki, onun kökü sabit, dalı ise göktedir. Rabbinin izniyle her zaman yemişini verir. Allah insanlar için örnekler verir; umulur ki onlar öğüt alır-düşünürler. Kötü (murdar) söz ise, kötü bir ağaç gibidir. Onun kökü yerin üstünden koparılmış, kararı (yerinde durma, tutunma imkanı) kalmamıştır. Allah, iman edenleri, dünya hayatında ve ahirette sapasağlam sözle sebat içinde kılar. Zalimleri de şaşırtıp-saptırır; Allah dilediğini yapar. (İbrahim Suresi, 24-27)

Güzel bir hayat isteyen insanın güzellikleri teşvik etmesi, iyilik isteyenin iyiliği yaymak için çaba harcaması, vicdanlı davranışlar görmek isteyen kişinin vicdanlı olmayı tavsiye etmesi, zulme razı olmayanın zalimleri uyarması, kısacası doğruluk isteyen insanın diğer insanları da doğruya davet etmesi şarttır. Bu daveti yaparken aklından çıkarmaması gereken en önemli noktalardan biri ise, hidayeti verecek ve güzel sözü karşı tarafta etkili kılacak olanın ancak Allah olduğudur. Allah

Peygamberimiz (sav)'in de yüksek karakterinin ve üstün ahlakının bir neticesi olarak insanlara hep güzellikle davrandığını bildirmiş ve O'nu tüm insanlara örnek kılmıştır.

## İslam, insanlar arasında dayanışmayı ve yardımlaşmayı emreder

Allah Kuran'da insanlara şu şekilde emretmiştir:

... İyilik ve takva konusunda yardımlaşın, günah ve haddi aşmada yardımlaşmayın ve Allah'tan korkup-sakının. Gerçekten Allah (ceza ile) sonuçlandırması pek şiddetli olandır. (Maide Suresi, 2)

Ayette de açıklandığı gibi, müminler sadece iyilik konusunda çaba sarf ederler. Onlar Allah'ın ***"Hayır adına her ne yaparsanız, şüphesiz Allah onu bilir."*** (Nisa Suresi, 127) ayetini düşünür ve her yaptıklarının karşılığını Rabbimiz katında mutlaka alacaklarını hiç unutmazlar. Yukarıdaki ayette Allah makbul olan yardımlaşmanın ***"iyilik ve takva"*** konusunda olması gerektiğini bildirmiştir. İyiliğin ne olduğu ise bize Kuran'da açıklanmıştır:

Yüzlerinizi doğuya ve batıya çevirmeniz iyilik değildir. Ama iyilik, Allah'a, ahiret gününe, meleklere, Kitaba ve Peygamberlere iman eden; mala olan sevgisine rağmen, onu yakınlara, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışa, isteyip-dilenene ve kölelere (özgürlükleri için) veren; namazı dosdoğru kılan, zekatı veren ve ahidleştiklerinde ahidlerine vefa gösterenler ile zorda, hastalıkta ve savaşın kızıştığı zamanlarda sabredenler(in tutum ve davranışlarıdır). İşte bunlar, doğru olanlardır ve müttaki olanlar da bunlardır. (Bakara Suresi, 177)

Görüldüğü gibi gerçek iyilik, toplumda algılanan şeklinden farklıdır. Kuran ahlakını yaşamayan kimseler iyiliği, insanın canı istediği zaman, karşı tarafa bir lütuf olarak bir yardımda bulunması olarak algılarlar. Bu iyilikler ise genelde sadece yolda görülen bir dilenciye para vermek, yolculukta yaşlılara yer vermek gibi alışkanlıklarla sınırlıdır.

Oysa Bakara Suresi'ndeki ayette gördüğümüz gibi, Kuran'ın bildirdiği iyilik müminin tüm hayatını kapsayan bir ahlak şeklidir ve sadece kişinin canı istediğinde, aklına geldiğinde değil, tüm yaşamı boyunca uyguladığı bir ibadettir. Müslüman kendisi ihtiyaç içinde olsa dahi yoksula ve yetime yardımda bulunan, sevdiklerinden infakta bulunan (İnsan Suresi, 8) ihlas sahibi bir kuldur. Çünkü Allah ***"Onların mallarında dilenip-isteyen (ve iffetinden dolayı istemeyip de) yoksul olan için de bir hak vardı."*** (Zariyat Suresi, 19) ayetiyle yardımlaşmayı, infak etmeyi ve iyilikte bulunmayı bir Müslüman vasfı olarak haber vermiştir. Onların yardımı hiçbir şarta bağlı değildir. Mümin gerektiğinde iyilik yapabilmek ve başkalarını iyiliğe teşvik edebilmek için her türlü fedakarlığı göze alabilir. Yaptığı yardım karşılıksızdır, sadece Allah rızasını hedefler. Allah İnsan Suresi'nde müminlerin tavrını şu şekilde bildirir:

Biz size, ancak Allah'ın yüzü (rızası) için yediriyoruz; sizden ne bir karşılık istiyoruz, ne bir teşekkür. Çünkü biz, asık suratlı, zorlu bir gün nedeniyle Rabbimizden korkuyoruz." (İnsan Suresi, 9-10)

Müslüman Allah'ın sonsuz adalet sahibi olduğunu bilir ve dünya hayatında yaptığı güzel davranışların mutlaka bir karşılığı olacağını aklından çıkarmaz. Dünya hayatının geçici olduğunu, asıl yurdun Rabbimiz katında olduğunu hiç unutmaz. Çünkü Allah insanları bu kaçınılmaz sonla uyarmakta ve herkesi güzel davranışlarda bulunmaya davet etmektedir:

> Biz gökleri yeri ve her ikisinin arasındakilerini hakkın dışında (herhangi bir amaçla) yaratmadık. Hiç şüphesiz o saat de yaklaşarak-gelmektedir; öyleyse (onlara karşı) güzel davranışlarla davran. (Hicr Suresi, 85)

> Allah'a ibadet edin ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın. Anne-babaya, yakın akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşa, yolda kalmışa ve sağ ellerinizin malik olduklarına güzellikle davranın. Çünkü Allah, her büyüklük taslayıp böbürleneni sevmez. (Nisa Suresi, 36)

Güzel davranışta bulunanların alacağı karşılığı ise, Allah ayetlerde şu şekilde bildirmekte ve tüm insanlığa çok güzel bir müjde vermektedir:

> Şüphesiz iman edip salih amellerde bulunanlar ise; Biz gerçekten en güzel davranışta bulunanın ecrini kayba uğratmayız. (Kehf Suresi, 30)

> (Allah'tan) Sakınanlara: "Rabbiniz ne indirdi?" dendiğinde, "Hayır" dediler. Bu dünyada güzel davranışlarda bulunanlara güzellik vardır; ahiret yurdu ise daha hayırlıdır. Takva sahiplerinin yurdu ne güzeldir. Adn cennetleri; ona girerler, onun altından ırmaklar akar, içinde onların her diledikleri şey vardır. İşte Allah, takva sahiplerini böyle ödüllendirir. (Nahl Suresi, 30-31)

## İslam, iyiliği emredip, kötülüklerden sakındırmayı emreder

> İman edenler gerçek iyilik ve gerçek kötülüğün ne olduğunu Allah'ın "doğruyu yanlıştan ayıran" bir kitap olarak gönderdiği Kuran'dan öğrenirler. Kuran'da, doğru ve yanlış, iyilik ve kötülük gibi kavramlar, örnekler verilerek her insanın anlayabileceği gibi açıklanmıştır. Ayrıca müminlere, Allah'tan korkmaları nedeniyle, iyiyi kötüden ayırt etmelerini sağlayan bir nur ve anlayış da verilmiştir. (Enfal Suresi, 29)

Müslüman Kuran'da tarif edilen doğru ve yanlışları çok iyi bilir ve tüm hayatında uygulamak için gayret eder. Ancak onun üzerine yükletilen önemli bir sorumluluk daha vardır: İnsanları, doğruları görmeye, yanlışlardan sakınmaya, Kuran ahlakını yaşamaya davet etmek. Bu nedenle müminler bütün hayatları boyunca insanlara iyiyle kötünün arasındaki farkı anlatırlar. Allah müminlere şöyle emretmiştir:

> Sizden; hayra çağıran, iyiliği (marufu) emreden ve kötülükten (münkerden) sakındıran bir topluluk bulunsun. Kurtuluşa erenler işte bunlardır. (Al-i İmran Suresi, 104)

Kuran'da ayrıca Allah'ın bu emrini yerine getiren insanların diğer insanlar için ne kadar hayırlı kimseler olduklarına da dikkat çekilmiştir:

> Siz, insanlar için çıkarılmış hayırlı bir ümmetsiniz; maruf (iyi ve İslam'a uygun) olanı emreder, münker olandan sakındırır ve Allah'a iman edersiniz. Kitap Ehli de inanmış olsaydı, elbette kendileri için hayırlı olurdu. İçlerinden iman edenler vardır, fakat çoğunluğu fıska sapanlardır. (Al-i İmran Suresi, 110)

Müminler, Kuran'ın iyiliği emretme hükmünü sadece doğru ve yanlışı hiç bilmeyen ve dini hiç tanımayan insanlara değil, aynı zamanda müminlere karşı da uygularlar. Çünkü insan sadece bilmediğinden değil, bazen de unuttuğundan, yanıldığından ya da nefsinin telkinlerine uyduğundan hata yapabilir. İşte bu durumda müminler birbirlerine Kuran'ın hükümlerini hatırlatarak iyiliği emretmiş ve kötülüğü engellemiş olurlar. Birbirlerine, dünya hayatında ancak iyilik yapanların ve salih amellerde bulunanların cennetle müjdeleneceklerini, kötülükten sakınmayanların ise cehennem azabıyla karşılık göreceklerini söyleyerek uyarırlar. Bu güzel sorumluluk nedeniyle en ufak bir bıkkınlık ya da sıkıntı duymaz, karşılarındaki insan ne kadar çok hata yaparsa yapsın sabırla, şefkatle ve merhametle hatırlatmaya devam ederler. Çünkü Allah pek çok ayetinde sabredenleri sevdiğini bildirerek, müminleri Kuran ahlakını uygulamakta sabırlı olmaya davet etmiştir. Allah ayetlerde şu şekilde bildirir:

Ey iman edenler, sabırla ve namazla yardım dileyin. Gerçekten Allah sabredenlerle beraberdir. (Bakara Suresi, 153)

Sabredenler ve salih amellerde bulunanlar başka. İşte, bağışlanma ve büyük ecir bunlarındır. (Hud Suresi, 11)

## İslam, kötülüğe iyilikle karşılık vermeyi emreder

İyilikle kötülük eşit olmaz. Sen, en güzel olan bir tarzda (kötülüğü) uzaklaştır; o zaman, (görürsün ki) seninle onun arasında düşmanlık bulunan kimse, sanki sıcak bir dost(un) oluvermiştir. (Fussilet Suresi, 34)

Kötülüğü en güzel olanla uzaklaştır; Biz onların nitelendiregeldiklerini en iyi bilenleriz. (Müminun Suresi, 96)

Yukarıdaki ayetlerde de görüldüğü gibi Allah müminlere, kötülüğe karşı en güzel tavırla karşılık verdikleri takdirde hayırlı bir sonuç elde edeceklerini vaat etmiştir. Hatta karşılarındaki kişiyle aralarında düşmanlık söz konusu olsa dahi sıcak bir dostluk oluşabileceğine dikkat çekmiştir. Kötülüğe karşı iyilikle karşılık vermek, inananların merhamet anlayışlarının da bir gereğidir. Karşı tarafın Allah'ın beğenmeyeceği kötü bir tavır içerisinde olduğunu gördükleri zaman, herşeyden önce bunun o kişinin ahireti açısından önemli olduğunu düşünerek, kibir ve gurura kapılmadan, ona hoşgörülü ve tevazulu bir biçimde yaklaşırlar.

İman edenler hayatları boyunca çok farklı karakterde insanla karşılaşabilirler. Ama karşılarındaki insanların tavırlarına göre, onlar da ahlak anlayışlarını değiştirmezler. Karşı taraf alaycı konuşabilir, çirkin sözler sarf edebilir, öfkelenebilir, kötülükte bulunabilir ya da düşmanca tavırlar sergileyebilir. Ancak müminin efendiliği, tevazusu, merhametli ve yumuşak başlı tavrı hiçbir zaman değişmez. Kendisine söylenen kötü bir söze bir benzeriyle karşılık vermez. Alay edene alayla, öfkeye öfkeyle cevap vermez. Öfkelenen bir insana karşı sakin ve itidalli olur. Sabreder ve müsamahakar olur. Kırıcı bir tavra karşılık, onu yaptığından utandıracak, güzel ahlaka

özendirecek bir hoşgörü ve merhamet anlayışıyla hareket eder. Bu, Peygamberimiz (sav)'in de bizlere tavsiye ettiği bir ahlaktır. Peygamberimiz (sav) bir hadisinde *"Müsamahakar ol ki, sana da müsamahakar davranılsın"*19 şeklinde buyurmuştur. Bir diğer hadisinde de müminlere şu şekilde seslenmiştir:

> *Hiçbiriniz: "Ben insanlarla beraberim. İnsanlar iyilik yaparsa ben de yaparım, kötü davranırsa ben de kötü davranırım" diyen şahsiyetsiz kimselerden olmasın!' Aksine insanlar iyilik yaparlarsa iyilik yapmak, kötü davranırlarsa, haksızlık etmemek için nefsinizi terbiye edin.20*

Maide Suresi'nde Peygamberimiz (sav)'e bazı İsrailoğulları'nın ihanetlerine karşı affedici olması gerektiği şu şekilde bildirilmiştir:

> ... Kendilerine hatırlatılan şeyden (yararlanıp) pay almayı unuttular. İçlerinden birazı dışında onlardan sürekli ihanet görür durursun. Yine de onları affet aldırış etme. Şüphesiz Allah iyilik yapanları sever. (Maide Suresi, 13)

Ayette de görüldüğü gibi Allah Peygamberimiz (sav)'e, sürekli ihanet gördüğü bir kısım İsrailoğulları'na karşı dahi bağışlayıcı olmasını emretmiştir. Ayrıca şunu da hiç unutmamak gerekir: Karşı tarafın kötü bir ahlak göstermesi kişinin kendisinin de kötü ahlak göstermesine bir gerekçe değildir. Her insan Allah'a karşı yaptıklarından tek başına sorumludur. Dahası kötü bir tavra karşı şefkat, merhamet ve güzel ahlak gösterebilmek Kuran'a göre üstün bir ahlakın göstergesidir. Çünkü müminin bu güzel tutumu, onun Allah'a olan bağlılığının gücünü ve şiddetini gösterir. Bu güzel tutumunun karşılığı ise Yunus Suresi'nde şu şekilde haber verilir:

> Güzellik yapanlara daha güzeli ve fazlası vardır. Onların yüzlerini ne bir karartı sarar, ne bir zillet, işte onlar cennetin halkıdırlar; orada süresiz kalacaklardır. (Yunus Suresi, 26)

## İslam, müminlerin her zaman bağışlayıcı olmalarını emreder

Merhametin önemli göstergelerinden biri de kişinin affedici ve bağışlayıcı olabilmesidir. Allah Kuran'da iman eden kullarını **"affedici ve bağışlayıcı"** olmaya şöyle çağırmaktadır:

> Sen af (veya kolaylık) yolunu benimse, (İslam'a) uygun olanı (örfü) emret ve cahillerden yüz çevir. (Araf Suresi, 199)

Bu, insanın nefsine zor gelebilen, ama Allah katında güzel karşılığı olan bir tavırdır. İnsan yapılan bir hata karşısında öfkeye kapılabilir ya da affetmek istemeyebilir. Ama Allah müminlere affetmenin daha güzel olduğunu bildirmiş ve onları bu ahlaka teşvik etmiştir:

> Kötülüğün karşılığı, onun misli (benzeri) olan kötülüktür. Ama kim affeder ve ıslah ederse (dirliği kurup-sağlarsa) artık onun ecri Allah'a aittir... (Şura Suresi, 40)

Bir başka ayette Allah ***"Kim sabreder ve bağışlarsa, şüphesiz bu, azme değer işlerdendir."*** (Şura Suresi, 43) şeklinde bildirerek bunun üstün bir ahlak olduğuna dikkat çekmiştir. Allah, ***"Sizden, faziletli ve varlıklı olanlar, yakınlara, yoksullara ve Allah yolunda***

***hicret edenlere vermekte eksiltme yapmasınlar, affetsinler ve hoşgörsünler. Allah'ın sizi bağışlamasını sevmez misiniz? Allah, bağışlayandır, esirgeyendir."*** (Nur Suresi, 22) ayetiyle müminleri bağışlayıcı olma konusunda kendi durumlarını düşünmeye de teşvik etmiştir. Çünkü gerçekten her insan Allah'ın kendisini bağışlamasını, esirgemesini ve rahmet etmesini ister. Yine aynı şekilde bir hata yaptığı zaman, çevresindeki insanların kendisini mazur görmesini ve affetmesini diler. İşte Allah müminlere bu durumu hatırlatarak kendilerine yapılmasından hoşlandıkları bir tavrı, başkalarına da göstermelerini emretmiştir. Bu, müminler arasında merhameti teşvik eden önemli bir hükümdür. Peygamber Efendimiz de bir sözünde *"... Bir haksızlığı, bir zulmü affeden hiçbir adam yoktur ki, Allah onun izzetini artırmamış olsun."*21 şeklinde buyurmuş ve müminleri bağışlayıcı olmaya teşvik etmiştir.

Müminler her insanın hata yapabileceğini bildikleri için, karşı tarafa hoşgörü ile yaklaşırlar. Zira Kuran'da yer alan tevbe ile ilgili ayetlerde önemli olanın hata yapmak değil, hatayı fark eder etmez bir daha tekrar etmeme gayretiyle vazgeçmek olduğu bildirilmektedir. Bu ayetlerden biri şöyledir:

> Allah'ın (kabulünü) üzerine aldığı tevbe, ancak cehalet nedeniyle kötülük yapanların, sonra hemencecik tevbe edenlerin(kidir). İşte Allah, böylelerinin tevbelerini kabul eder. Allah, bilendir, hüküm ve hikmet sahibi olandır. (Nisa Suresi, 17)

Kişinin samimiyetini ifade eden bu şartlar oluştuğu sürece müminler de birbirlerine karşı son derece bağışlayıcı ve merhametli bir tavır gösterirler. Eğer hata yapan bir kişi yaptığından samimi olarak vazgeçmişse, o kimseyi geçmişte yaptıklarından dolayı yargılayamazlar. Ayrıca müminler kendileri tamamen haklı oldukları ve karşı tarafın tümüyle haksız olduğu bir durumda bile hiç tereddütsüz affedebilirler. Çünkü Allah bunun güzel bir ahlak özelliği olduğunu bildirerek müminlere tavsiye etmiştir:

> Onlar, bollukta da, darlıkta da infak edenler, öfkelerini yenenler ve insanlar (daki hakların)dan bağışlama ile (vaz) geçenlerdir. Allah, iyilik yapanları sever. (Al-i İmran Suresi, 134)

Müminler affetme konusunda hataları büyük ya da küçük diyerek ayırmaz ve hataya göre farklı bir affedicilik anlayışı geliştirmezler. Hatayı yapan kişi istemeden büyük bir can ya da mal kaybına neden olmuş ve bu da karşı tarafın menfaatlerine büyük ölçüde zarar vermiş olabilir. Ancak meydana gelen her olayın Allah'ın izni ile ve bir kader dahilinde geliştiğini bilen müminler, bu tür bir olayı tevekkülle karşılar ve şahsi bir kızgınlık duymazlar.

Yine bu kişi cehalet sonucu Kuran'ın bir hükmüne karşı gelmiş ve Allah'ın koyduğu sınırları aşmış olabilir. Ancak bu tavırlarından dolayı kişiyi yargılayacak olan yalnızca Allah'tır. Bu nedenle herhangi bir konuda bir insanı yargılamak ya da affetmemek müminlerin sorumluluğunda değildir. Kişinin samimi olarak tevbe edip bu tavrından pişman olması durumunda alacağı karşılık sadece Allah katındadır. Nitekim Allah pek çok ayetiyle "Allah'a ortak koşma" dışında müminlerin samimiyetle vazgeçtikleri hatalarını affedebileceğini bildirmiştir. Müminler bunu bilemeyecekleri için onlar ancak Allah'ın bildirdiği şekilde affeder ve eğer bu konuda Kuran'da bildirilen bir açıklama varsa, hata yapan kişiye bu doğrultuda davranırlar.

# İslam, İnsanlara Yumuşak Huylu Olmalarını Emreder

Allah iman edenlere karşı sonsuz merhamet sahibi olandır, bağışlayıcıdır, esirgeyicidir, yumuşak olandır. O, kainattaki tüm nimetleri insanın emrine veren, onları doğru yola ileten elçilerle destekleyen, birer hidayet rehberi olan vahiyleriyle salih birer kul olmaya yönelten, Rahman ve Rahim olandır. Rabbimiz, Halim (çok yumuşak olan), Adl (sonsuz adalet sahibi olan), Afüvv (affı çok olan), Asim (koruyan), Berr (kullarına karşı iyiliği çok olan), Gaffar (bağışlaması çok olan), Hafiz (koruyan ve gözeten), Kerim (ikramı bol ve cömert olan), Latif (lütuf sahibi), Muhsin (sonsuz ihsan sahibi olan), Rauf (pek esirgeyen, çok acıyan), Selam (her türlü tehlikeden kullarını emniyete çıkaran), Tevvab (tevbeleri kabul eden) ve Vehhab (bağışı çok olan, karşılıksız armağan eden) olandır.

İman edenler, Rabbimizin üzerlerindeki korumasının, sonsuz fazl ve ihsanının farkındadırlar. Bu nedenle de Allah'ın razı olacağı, sonsuz cennetine ve rahmetine layık bir kul olmak için ciddi çaba gösterirler. İman edenlerin en belirgin özelliklerinden biri -önceki sayfalarda da vurguladığımız gibi- sevgi dolu ve merhametli olmalarıdır. Müslüman aynı zamanda çok yumuşak huylu olan ve insanlara karşı hep güzel bir tutum içerisinde olan kimsedir. Allah Peygamberimiz (sav)'in bu yumuşak huylu tavrını iman edenlere örnek vermiştir:

> Allah'tan bir rahmet dolayısıyla, onlara yumuşak davrandın. Eğer kaba, katı yürekli olsaydın, onlar çevrenden dağılır giderlerdi. Öyleyse onları bağışla, onlar için bağışlanma dile ve iş konusunda onlarla müşavere et. Eğer azmedersen artık Allah'a tevekkül et. Şüphesiz Allah, tevekkül edenleri sever. (Ali İmran Suresi, 159)

Ayette Peygamberimiz (sav)'in yumuşak huylu ahlakının insanlar üzerinde çok olumlu bir etki meydana getirdiği ve insanların ona daha da bağlanmalarına vesile olduğu haber verilmektedir. Kuran'da diğer peygamberlerin sevgi dolu ve yumuşak huylu ahlakları da insanlara örnek olarak verilmiştir. Bu peygamberlerden biri Medyen halkına elçi olarak gönderilen Hz. Şuayb'dır. Ayette kavminin Hz. Şuayb için ***"... sen gerçekte yumuşak huylu, aklı başında (reşid bir adam)sın."*** (Hud Suresi, 87) şeklinde söyledikleri haber verilmektedir. Hz. İbrahim de üstün ahlakıyla tüm insanlar için örnektir. Allah Kuran'da Hz. İbrahim'in duygulu, yumuşak huylu ve sevgi dolu olduğunu bildirir. Ayetler şu şekildedir:

> İbrahim'in babası için bağışlanma dilemesi, yalnızca ona verdiği bir söz dolayısıyla idi. Kendisine, onun gerçekten Allah'a düşman olduğu açıklanınca ondan uzaklaştı. Doğrusu İbrahim, çok duygulu, yumuşak huyluydu. (Tevbe Suresi, 114)

> Doğrusu İbrahim, yumuşak huylu, duygulu ve gönülden (Allah'a) yönelen biriydi. (Hud Suresi, 75)

Allah iman edenlere hep güzel davranışlarda bulunmalarını, güzel söz söylemelerini ve insanlara iyilikte bulunmalarını emretmiştir. Allah'ın elçileri de insanlara Allah'ın emrettiği şekilde davranmış ve güzel ahlaklarından asla taviz vermemişlerdir. Örneğin dönemin en azgın ve en zalim yöneticisi olan Firavun'a giden Hz. Musa'ya Allah şu şekilde seslenmiştir:

“Sen ve kardeşin ayetlerimle gidin ve Beni zikretmede gevşek davranmayın. İkiniz Firavun’a gidin, çünkü o, azmış bulunuyor. Ona yumuşak söz söyleyin, umulur ki öğüt alıp-düşünür veya içi titrer-korkar.” (Taha Suresi, 42-44)

Yukarıdaki ayetler tüm insanlar için çok önemli hatırlatmalar içermektedir. Her insan Allah’ın Kuran’da bildirdiği bu güzel ahlakı eksiksiz bir şekilde yaşamakla, peygamberlerin ahlakını kendine örnek almakla yükümlüdür. Kuran’da Allah’ın yarattığı tüm varlıklara karşı çok büyük bir muhabbet duyan, sevgisini en güzel şekilde ifade eden, her zaman uzlaşmadan ve hoşgörüden yana olan, en zor durumda dahi güzel sözden asla vazgeçmeyen, isteyerek ve zevk alarak fedakarlıkta bulunan, insanlar için hep güzellik ve iyilik isteyen, şahsi menfaatlerini her zaman geri plana atan, kendi için istemediğini başkası için de istemeyen, ihtiyaç içinde olanın hemen yardımına koşan, zulme kesinlikle rıza göstermeyen bir insan modeli insanlara sunulmaktadır. Bu ise, hiç şüphesiz tüm insanların özlemini duydukları ve ihtiyacını hissettikleri bir modeldir.

## İslam, inanç özgürlüğünü savunur

İslam inanç konusunda insanlara kesin ve açık bir dille, tam hürriyet tanır. İslam’ın vahyedildiği dönemden günümüze kadar geçerli olan bu anlayış, İslam ahlakının da temelini oluşturur. Bu konudaki ayetler çok açıktır.

Dinde zorlama (ve baskı) yoktur. Şüphesiz, doğruluk (rüşd) sapıklıktan apaçık ayrılmıştır. Artık kim tağutu tanımayıp Allah’a inanırsa, o, sapasağlam bir kulpa yapışmıştır; bunun kopması yoktur. Allah, işitendir, bilendir. (Bakara Suresi, 256)

İslam ahlakına göre insan istediği inancı seçmekte özgürdür ve hiç kimse bir diğerini inanç konusunda zorlayamaz. Müslüman İslam olmasını talep ettiği kişiye sadece tebliğ yapmakla, Allah’ın varlığını, Kuran’ın Allah’ın hak kitabı olduğunu, Hz.Muhammed (sav)’in O’nun elçisi olduğunu, ahiretin ve hesap gününün varlığını, İslam ahlakının güzelliklerini anlatmakla yükümlüdür. Ama bu yükümlülüğü sadece dini anlatma ile sınırlıdır. Allah Peygamberimiz (sav)’in de sadece bir tebliğci olduğunu Nahl Suresi’nde şu şekilde bildirir:

Rabbinin yoluna hikmetle ve güzel öğütle çağır ve onlarla en güzel bir biçimde mücadele et. Şüphesiz senin Rabbin yolundan sapanı bilendir ve hidayete ereni de bilendir. (Nahl Suresi, 125)

Bir diğer ayette ise ***“... Hak Rabbinizdendir; artık dileyen iman etsin, dileyen inkar etsin..."*** (Kehf Suresi, 29) şeklinde buyurulmakta ve Rabbimiz Peygamberimiz (sav)’e ***“Onlar mü’min olmayacaklar diye neredeyse kendini kahredeceksin (öyle mi?)"*** (Şuara Suresi, 3) şeklinde seslenmektedir. Kaf Suresi’nde ise Allah Peygambere şu hatırlatmada bulunmaktadır:

Biz onların neler söylediklerini daha iyi biliriz. Sen onların üzerinde bir zorba değilsin; şu halde, Benim kesin tehdidimden korkanlara Kur’an ile öğüt ver. (Kaf Suresi, 45)

Kendisine Allah’ın, katından bir hidayet olarak indirdiği İslam dini anlatıldığı zaman kişi kendi isteğiyle iman eder, hiçbir baskı ya da zorlama altında kalmadan karar verir. İnsan doğruyu ya da

yanlışı seçmekte özgürdür. Eğer yanlış seçimi yaparsa ahirette bunun karşılığını alacaktır. Kuran ayetlerinde bu konuyla ilgili çok açık emirler ve hatırlatmalar bulunmaktadır:

> Eğer Rabbin dileseydi, yeryüzündekilerin tümü, topluca iman ederdi. Öyleyse, onlar mü'min oluncaya kadar insanları sen mi zorlayacaksın? (Yunus Suresi, 99)

Örneğin bir müminin tebliği karşısında bir kişi derhal iman ederken, diğer bir kişi inkar ederek alaycı ve saldırgan tavırlarla karşılık verebilir. Başka bir kişi vicdanını kullanıp, hayatını Allah'ın razı olacağı şekilde geçirmeye karar verirken, diğer kişi ise inkarcılardan olup, güzel söze kötülükle karşılık verebilir. Ancak bu inkar, daveti yapan kimseyi hiçbir şekilde umutsuzluğa ya da üzüntüye düşürmez. Allah Yusuf Suresi'nde şu şekilde buyurmaktadır:

> Sen şiddetle arzu etsen bile, insanların çoğu iman edecek değildir. Oysaki sen buna karşı onlardan bir ücret de istemiyorsun. O, alemler için yalnızca bir 'öğüt ve hatırlatmadır.' (Yusuf Suresi, 103-104)

Burada önemli olan Kuran'a uymaya davet eden kişinin, karşılaştığı tepkiler ne olursa olsun her zaman için Allah'ın razı olacağı ahlakı göstermesi, güzel ahlakından kesinlikle taviz vermemesi, tevekküllü davranmasıdır. Nitekim Allah ***'İçlerinde zulmedenleri hariç olmak üzere, Kitap Ehli'yle en güzel olan bir tarzın dışında mücadele etmeyin. Ve deyin ki: "Bize ve size indirilene iman ettik; bizim ilahımız da, sizin ilahınız da birdir ve biz O'na teslim olmuşuz."*** (Ankebut Suresi, 46) ayetiyle dinin nasıl anlatılacağını da bizlere bildirmiştir: ***"En güzel tarzda."***

Şunu hiç unutmamak gerekir ki, yeryüzündeki küçük büyük her olay Allah'ın yarattığı kader doğrultusunda gelişmektedir. Ve iman etmeye davet edilen bir kişiye hidayeti veren de Allah'tır. Bu nedenle müminler, inkarcıların davranışları ile ilgili olarak hiçbir sıkıntı duymazlar. Kuran'da bu konuyla ilgili pek çok örnek verilmiştir. Allah ***"Şimdi onlar bu söze (Kur'an'a) inanmayacak olurlarsa sen, onların peşi sıra esef ederek, kendini kahredeceksin (öyle mi)?"*** (Kehf Suresi, 6) ayetiyle Peygamberimiz (sav)'e Kuran'a davet ettiği insanların iman etmemelerinin onda bir sıkıntı oluşturmaması gerektiğini bildirmiştir. Bir başka ayette ise; ***"Gerçek şu ki, sen, sevdiğini hidayete erdiremezsin, ancak Allah, dilediğini hidayete erdirir; O, hidayete erecek olanları daha iyi bilendir."*** (Kasas Suresi, 56) şeklinde bildirilmiştir. Dolayısıyla bir insanın yaptığı davet, söylediği güzel sözler, anlattığı her ayrıntı ancak Allah'ın dilemesiyle karşıdaki kişi üzerinde etki eder.

İman eden kişinin tek sorumluluğu Kuran'a davet etmektir. İnkarcıların inkarda diretmelerinden ve bu yaptıkları nedeniyle cehennem azabını hak etmelerinden yana hiçbir yükümlülüğü yoktur. Rabbimiz ***"Şüphesiz Biz seni bir müjdeci ve bir uyarıcı olarak, hak (Kur'an) ile gönderdik. Sen cehennemin halkından sorumlu tutulmayacaksın."*** (Bakara Suresi, 119) ayetiyle bu gerçeği Peygamber Efendimize de bildirmiştir.

Allah insana akıl ve vicdan vermiştir. Elçileri ve elçilerine vahyettiği kutsal kitaplarıyla hak yolunu göstermiştir. Bu nedenle de insan kendi seçimlerinden sorumludur. İslam ahlakı ancak samimi kararla, Allah'a teslimiyetle ve her zaman doğruları emreden vicdanın sesini dinleyerek yaşanabilir. Bir kişiyi ibadet etmeye zorlamak İslam ahlakına tamamen aykırıdır. Çünkü önemli olan kişinin kalben Allah'a teslim olması, samimi olarak iman etmesidir. Eğer bir sistem insanları inanca ve ibadete zorlayacak olursa, bu durumda insanlar o sistemden korktukları için dindar olurlar. Din açısından makbul olan ise, vicdanların tamamen serbest bırakıldığı bir ortamda Allah rızası için dinin yaşanmasıdır. Allah Ğaşiye Suresi'nde Peygamberimiz (sav)'e şu şekilde buyurmaktadır:

> Artık sen, öğüt verip-hatırlat. Sen, yalnızca bir öğüt verici-bir hatırlatıcısın. Onlara 'zor ve baskı' kullanacak değilsin. Ancak kim yüz çevirir ve inkar ederse Allah, onu en büyük azab ile azablandırır. Şüphesiz onların dönüşleri Bizedir. Sonra onları hesaba çekmek de elbette Bize aittir. (Ğaşiye Suresi, 21-26)

İslam dini, yukarıda da üzerinde durduğumuz gibi, insanları dini inançlarını seçmede özgür bırakırken, onların diğer dinlere saygılı olmalarını emreder. Bir insan Kuran'da batıl olarak tarif edilen bir inanca sahip olsa dahi, İslam topraklarında huzur ve barış içinde yaşayabilir, ibadetlerini özgürce yapabilir. Allah Peygamberimiz (sav)'e inkar edenlere şu şekilde söylemesini emretmiştir:

> Ben sizin taptıklarınıza tapmam. Benim taptığıma siz tapacak değilsiniz. Ben de sizin taptıklarınıza tapacak değilim. Siz de benim taptığıma tapacak değilsiniz. Sizin育 dininiz size, benim dinim bana. (Kafirun Suresi, 2-6)

İslam ahlakına göre her insan kendi inançlarına göre ibadetlerini özgürce yerine getirebilir. Hiç kimse bir diğerini kendi dininin ibadetlerini yerine getirmekten alıkoyamaz. Ya da bir insanı istediği şekilde ibadet etmeye zorlayamaz. Bu İslam ahlakına aykırıdır ve Allah'ın razı olmadığı bir davranış biçimidir. İslam tarihini incelediğimizde herkesin özgürce ibadet edebildiği, inançlarının gereklerini yerine getirebildiği bir toplum modeli görülür. Kuran'da Ehl-i Kitab'ın ibadet yerleri olan manastır, kilise ve havralardan da Allah'ın koruduğu ibadet mekanları olarak söz edilir:

> ... Eğer Allah'ın, insanların kimini kimiyle defetmesi olmasaydı, manastırlar, kiliseler, havralar ve içinde Allah'ın isminin çokça anıldığı mescidler, muhakkak yıkılır giderdi. Allah Kendi (dini)ne yardım edenlere kesin olarak yardım eder. Şüphesiz Allah, güçlü olandır, aziz olandır. (Hac Suresi, 40)

Peygamberimiz (sav)'in hayatı da bu gibi örneklerle doludur. Hatta Peygamberimiz (sav) kendisiyle görüşmeye gelen Hıristiyanların kendi mescidinde ibadet etmelerini söylemiş ve bu iş için mescidi onların kullanımına bırakmıştır.22 Peygamberimiz (sav)'den sonraki halifeler devrinde de bu hoşgörülü anlayış korunmuştur. Şam fethedildiği zaman, camiye çevrilen bir kilise ikiye bölünmüş, bir yarısında Hıristiyanlar, öbür yarısında Müslümanlar ibadet etmişlerdir.23

## İslam, zulme rıza gösterilmemesini emreder

Müminler şahit oldukları, duydukları, hatta dolaylı yoldan haberdar oldukları hiçbir zulme karşı duyarsız kalmazlar. Kuran ahlakından kaynaklanan merhametleri onları, her türlü zorbalığa, kötülüğe ve zulme karşı tavır almaya, mazlumların hakkını korumaya ve onlar için fikri mücadele etmeye yöneltir. Karşılarında en yakın dostları da olsa, hiç tanımadıkları ve hiçbir menfaatlerinin olmadığı yabancı biri de olsa, yapılan zulmü engelleme konusunda kararlı davranırlar. Bu durumun Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak ve Kuran ahlakını uygulamak için değerli bir fırsat olduğunu düşünürler. Müminin vicdanı çok duyarlı olduğu için merhamet anlayışı en küçük bir haksızlığa ya da zulme göz yummasına kesinlikle izin vermez. En başta kendisi kimseye karşı zulmedici, haksızlık edici bir tavır göstermeyerek bu ahlakın öncüsü olur. Başkalarında şahit olduğunda ise bu durumu ortadan kaldırmak için elinden gelen en son noktaya kadar çaba sarf etmedikçe vicdanı rahat etmez. Çünkü gerçek merhamette zulmü görmezlikten gelme, unutma ya da ona aldırış etmeme gibi bir durum söz konusu olmaz.

Cahiliye insanları ise zulüm kapılarına gelene kadar harekete geçmezler. "Bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın" atasözü bu yaklaşımı en güzel şekilde vurgulamaktadır. Bu onların yapılan iyiliklerin ve gösterilen güzel ahlakın ahirette karşılarına çıkacağını unutmalarından veya bunu inkar etmelerinden kaynaklanır. Mümin ise bu durumun bilincindedir; bu nedenle de tanımadığı bir insana bile merhametle yaklaşıp onu zulümden kurtarmaya çalışır. Kimse destek olmasa bile tek başına, tüm imkanlarını seferber ederek kötülüğü engellemeye çalışır. Aksi şekilde davranan insanlar çoğunlukta da olsalar, onların vicdansızlıkları ve umursuzlukları inananları gevşekliğe sürüklemez. Müslümanlar, ahirette her şahit oldukları olayda haktan yana nasıl bir çaba harcadıklarından sorguya çekileceklerini ve bu zulmü engellemek için ne yaptıklarının kendilerine sorulacağını bilirler. Dünyada pek çok insanın yaptığı gibi "görmedim, duymadım ya da fark etmedim" diyerek sorumluluktan kaçamayacaklarını, sadece vicdanlı davrananın kazançlı olacağını unutmazlar. Çünkü insan tek başına imtihan olmaktadır ve ***"... o Bize, 'yapayalnız tek başına' gelecektir"*** (Meryem Suresi, 80) ayetinde de belirtildiği gibi, tek başına Allah'ın huzuruna gidip, dünyada yaptıklarının hesabını verecektir. İyi ve güzel davranışlarla bulunup, her türlü zulmün karşısında yer alanlar ve kötülüklere karşı Allah yolunda güzel bir mücadele gösterenler, amellerinin karşılığında Allah'tan güzel bir ecir umabileceklerdir. Allah bir ayetinde bu konudan şöyle bahsetmektedir:

> Hayır, kim (güzel davranış ve) iyilikte bulunarak kendisini Allah'a teslim ederse, artık onun Rabbi katında ecri vardır. Onlar için korku yoktur ve onlar mahzun olmayacaklardır. (Bakara Suresi, 112)

## ESKİ AHİT'TEN VE İNCİL'DEN BARIŞA, HOŞGÖRÜYE VE GÜZEL AHLAKA DAVET

Önceki bölümde Allah'ın Kuran ayetleriyle insanları sevgiye, huzura ve güven dolu bir hayata davet ettiğinin üzerinde durduk ve İslam'ın bir barış dini olduğunu vurguladık. Kuran ahlakının yaşandığı bir toplumda hoşgörülü, uzlaşmacı, insancıl, düşünce özgürlüğüne saygılı, insan haklarına önem veren bir model oluşacağını anlattık. Çünkü İslam ahlakı diğer İlahi dinlerde de olduğu gibi sevecen, olgun, itidalli, ılımlı, yumuşak huylu, mülayim, nezaketli, kavga ve çatışmadan sakınan, insaflı, vefalı, anlayışlı, affedici ve hoşgörülü ahlaka sahip insanlardan oluşan bir toplum modeli sunar ve iman edenlere de böyle bir toplum oluşturmak için gayret etmelerini emreder.

Kuran'dan önce indirilen hak kitaplarda da Kuran'la uyum içinde olan bölümler bulunmaktadır. Kuran'da ismi geçen bu kitaplarda aynı güzel ahlak emredilmekte, insanlar hep sevgiye ve barışa sevk edilmektedir. Bu bölümde de Eski ve Yeni Ahit'in Kuran'la uyum içinde olan bölümlerinden sevgiye, barışa ve hoşgörüye teşvik içeren açıklamalara, terörün ve zulmün yasaklandığı emirlere dikkat çekecek, dünyanın dört bir yanındaki Yahudilerin ve Hıristiyanların da bu emirler doğrultusunda hareket edip, terörün karşısında yer almaları gerektiğinin üzerinde duracağız.

### *Eski Ahit'ten Terörü Lanetleyen, Sevgiyi ve Barışı Teşvik Eden Açıklamalar*

*Kötülüğü değil, iyiliği arayn ki, yaşayasnz;*
*ve böylece Rab, ordularn Allah',*
*dediğiniz gibi sizinle beraber olur.*
*Kötülükten nefret edin, ve iyiliği sevin...*
*(Amos, Bap 5, 14-15)*

Kitabın önceki bölümlerinde de detaylı olarak vurguladığımız gibi, Allah'ın kullarına bir hidayet rehberi olarak gönderdiği hak kitaplarında sevgiye, barışa, hoşgörüye ve adalete dayalı bir toplum

modeli tarif edilmektedir. Örneğin Allah Maide Suresi'nde Yahudilere indirilen Tevrat'ın insanlar için bir yol gösterici olduğunu bildirmektedir:

> Gerçek şu ki, Biz Tevrat'ı, içinde bir hidayet ve nur olarak indirdik. Teslim olmuş peygamberler, Yahudilere onunla hükmederlerdi. Bilgin-yöneticiler (Rabbaniyun) ve yüksek bilginler de (Ahbar), Allah'ın kitabını korumakla görevli kılındıklarından ve onun üzerine şahidler olduklarından (onunla hükmederlerdi.)... (Maide Suresi, 44)

Tevrat'taki bu İlahi emirlerin bir kısmını bugün de Eski Ahit'te bulmak mümkündür. Eski Ahit'te de insanlar kötülük yapmaktan, zorbalıktan, hırsızlıktan, rüşvetten, sahtekarlıktan, zalimlikten men edilmekte, hep güzel ahlaka yönlendirilmektedirler. Nitekim Allah Araf Suresi'nde şu şekilde bildirmektedir:

> (Allah:) "Ey Musa" dedi. "Sana verdiğim risaletimle ve seninle konuşmamla seni insanlar üzerinde seçkin kıldım. Sana verdiklerimi al ve şükredenlerden ol." Biz ona Levhalar'da herşeyden bir öğüt ve herşeyin yeterli bir açıklamasını yazdık. (Ve:) "Şimdi bunlara sıkıca sarıl ve kavmine de emret ki, en güzeliyle sarılsınlar. Size fasıkların yurdunu pek yakında göstereceğim" (dedik). (Araf Suresi, 144-145)

İsrailoğulları'nın kutsal kitabının pek çok bölümünde güzel ahlak detaylı olarak ve çeşitli örnekler verilerek tarif edilmektedir. Birçok bölümde de şiddetin, zorbalığın yerildiği, şiddeti yol edinenlerin lanetlendiği ifadeler bulunmaktadır. Bunlardan bazılarını aşağıda inceleyeceğiz:

## Şiddet ve Zorbalığın Her Türlüsü Yasaklanmıştır

Eski Ahit'te kötülük yapanların ve insanlar arasında kötülüğün yayılmasını isteyen kişilerin alacağı karşılık detaylı olarak tarif edilmekte, insanlar bu kişilerin yolunu izlememe konusunda uyarılmaktadırlar. Öfkeye kapılıp insanlara zarar vermek, onları doğru yollarından uzaklaştırmak, kan dökmek, bir kişiyle çekişmek Allah'ın hoşlanmadığı ve yasakladığı hareketler olarak anlatılmaktadır. Allah şerrin ve zorbanın ardından gidenleri şiddetle lanetlemekte ve bu kişilerin asla selamet bulamayacaklarını bildirmektedir. Eski Ahit'te yer alan bazı açıklamalar şu şekildedir:

> *Simeon ve Levi kardeştirler; zorbalık silahları onların kılıçlarıdır. Ey canım, sen onların meclislerine girme; ey izzetim, sen onların cemiyetleriyle birleşme; çünkü* ***onlar öfkelerinde adam öldürdüler; ve kızgınlıklarında sığırlar topal ettiler. Onların öfkesi lânetli olsun, çünkü o vahşi idi; onların gazabı lânetli olsun, zira gaddardı;*** *(Tekvin, Bap 49, 5-7)*

> *... Kötüler çalkalanan deniz gibidirler; çünkü o rahat duramaz ve onun suları dışarı çamur ve kir atar. Allah'ım diyor:* ***Kötülere selâmet yoktur.*** *(İşaya, Bap 57, 20-21)*

> *Ey İsrail oğulları...* ***memlekette hakikat ve iyilik ve Allah bilgisi yok. Lânet ve yalan ve adam öldürme ve hırsızlık ve zinadan başka bir şey yok; zorbalık ediyorlar, ve kan üzerine kan dökülüyor.*** *Bundan ötürü memleket yas tutacak ve onda oturan herkes, kır hayvanları ve göklerin kuşları da zebun düşecek; ve denizin balıkları bile ortadan kaldırılacak.* ***Ancak kimse çekişmesin ve kimse azarlamasın; çünkü kavmin kâhinle çekişenler gibidir.*** *(Hoşea, Bap 4, 1-4)*

*Gilead fesat işleyenlerin şehridir;* ***kan izleriyle doludur.*** *Haydut çeteleri adam bekledikleri gibi, kâhinler takımı Şekem'e giden* ***yolda adam öldürüyorlar****; gerçek onlar hayasızlık ettiler. (Hoşea, Bap 6, 8-9)*

*Merhametli adam kendi canına iyilik eder; fakat gaddar adam kendi etine işkence eder... Salâhta sabit olan hayata erer; ve şerrin ardınca giden kendi ölümü için eder... Emin ol, şerir adam suçsuz tutulmaz; fakat salihlerin zürriyeti kurtulacaktır. (Süleyman'ın Meselleri, Bap 11, 17-21)*

*Yaramaz adam şer çukurunu kazar; ve onun dudaklarında sanki yakan ateş vardır. Eğri adam kavga salar; ve çekiştirici adam yakın dostları ayırır. Zorba adam arkadaşını ayartır ve onu iyi olmayan yolda yürütür... Geç öfkelenen adam yiğitten iyidir... (Süleyman'ın Meselleri, Bap 16, 27-32)*

***Rab kötülerden uzaktır...*** *(Süleyman'ın Meselleri, Bap 15, 29)*

Eski Ahit'te kötülük yapanların, insanlara zorbaca davrananların, gaddarların, şerirlerin yaptıkları zulüm detaylı olarak tarif edilmekte, yaptıklarının karşılığını mutlaka alacakları belirtilmektedir. Ancak bunun yanı sıra eğer yaptıklarından geri döner, tevbe edip Allah'ın dinine uyarlarsa artık iyi bir insan olarak kabul edilecekleri de bildirilmektedir. Bu konuyla ilgili açıklamalar şu şekildedir:

*Fakat siz: Rabbin yolu doğru değil, diyorsunuz. Ey İsrail evi, şimdi dinleyin: Benim yolum mu doğru değil? Doğru olmayan sizin yollarınız değil mi? Salih adam salâhından döner ve kötülük eder ve onlarda ölürse, işlemiş olduğu kötülükte ölür.* ***Kötü adam da işlemiş olduğu kötülükten döner ve hak olanı ve doğru olanı yaparsa, o adam canını yaşatır. Madem ki görüyor ve işlediği bütün günahlardan dönüyor, elbette yaşayacak, ölmeyecektir.*** *Ancak İsrail evi: Rabbin yolu doğru değil, diyorlar. Ey İsrail evi, Benim yollarım mı doğru değil? Doğru olmayan sizin yollarınız değil mi? Bundan dolayı, ey İsrail evi, size, herkese kendi yollarına göre hükmedeceğim, Rab Yehova'nın sözü. Dönün ve kendinizi bütün günahlarınızdan döndürün de, fesat sizi helâke düşürmesin. İşlemiş olduğunuz günahların hepsini üzerinizden atın ve kendinize yeni yürek ve yeni ruh yapın; ve niçin ölesiniz, ey İsrail evi? Çünkü ölen adamın ölümünden ben zevk duymam, Rab Yehova'nın sözü; öyle ise, dönün de yaşayın. (Hezekiel, Bap 18, 25-32)*

*Rab şöyle diyor: ... size karşı bir düzen düşünmekteyim; şimdi her biriniz,* ***kendi kötü yolunuzdan dönün ve yollarınızı ve işlerinizi ıslâh edin****. Fakat onlar diyor: Boşuna; çünkü biz düzenlerimizin ardınca yürüyeceğiz ve* ***her birimiz kötü yüreğimizin inatçılığına göre işleyeceğiz.*** *(Yeremya, Bap 18, 11-12)*

*... Atalarınız gibi olmayın; önceki peygamberler onlara çağırıp dediler: Orduların Rabbi şöyle diyor:* ***Şimdi kötü yollarınızdan ve kötü işlerinizden dönün****; fakat onlar işitmediler ve beni iyi dinlemediler... (Zekarya, Bap 1, 3-4)*

# İnsanlara Zarar Verilmesi Yasaklanmıştır

Eski Ahit'te insanlara zarar vermemekle, cinayet işlememekle, insanlar arasında adaletle hükmetmekle, haksızlık yapmamakla ilgili de pek çok emir bulunmaktadır.

*Katletmeyeceksin. Zina etmeyeceksin. Çalmayacaksın. Komşuna karşı yalan şehadet etmeyeceksin. Komşunun evine tamah etmeyeceksin... (Çıkış, Bap 20, 13-17)*

***Hükümde haksızlık etmeyeceksiniz...*** *ve kudretlinin hatırına itibar etmeyeceksin; ve komşuna adaletle hükmedeceksin. Kavminin arasında çekiştiricilik edip gezmeyeceksin; komşunun kanına karşı ayağa kalkmayacaksın; Ben Rab'ım...* ***Öç almayacaksın ve kavminin oğullarına kin tutmayacaksın****; ve komşunu kendin gibi seveceksin; Ben Rab'ım. (Levililer, Bap 19, 15-18)*

*Allah'ın Rabbin miras olarak sana vermekte olduğu memleketinin içinde* ***suçsuz kan dökülmesin*** *ve senin üzerine kan olmasın. (Tesniye, Bap 19, 10)*

*Ölüme götürülenleri kurtar ve öldürülmeye sendeleyerek gidenleri esirge. İşte, bunu bilmiyorduk, dersen; Yürekleri tartan anlamaz mı? Ve senin canını koruyan bilmez mi?... (Süleyman'ın Meselleri, Bap 24, 11-12)*

## İnsanlara İyilikle Davranmak Emredilmiştir

Yine Tevrat'ta insanlar arasında kardeşliğin yaygınlaşmasını, sevgiyi, fedakarlığı, tevazuyu emreden pek çok açıklama bulunmaktadır. Yahudiler de aynı Müslümanlar ve Hıristiyanlar gibi insanlara güzellikle davranmakla, iyilik yapmakla, doğruluktan asla sapmamakla, ılımlı ve yumuşak huylu olmakla, hoşgörülü ve affedici olmakla emrolunmuşlardır. Bu tavsiyelerden bazıları şunlardır:

***Kendiniz için doğrulukla ekin, iyiliğe göre biçin...*** *Kötülük ektiniz, fesat biçtiniz; yalanın meyvasını yediniz; çünkü kendi yoluna, yiğitlerinin çokluğuna güvendin...*

*Kendilerini kapıda azarlayan adamdan nefret ediyorlar ve doğrulukla söyleyenden ikrah ediyorlar. Bundan ötürü, madem ki fakiri ayak altına alıyorsunuz ve ondan buğday hediyeleri koparıyorsunuz; yontulmuş taştan evler yaptınız, fakat onlarda oturmayacaksınız... Çünkü cinayetlerinizin çok ve suçlarınızın ağır olduğunu biliyorum, ey salihi sıkıştıranlar, rüşvet alanlar ve kapıda yoksulların hakkını saptıranlar! Bundan dolayı akıllı adam bu vakitte susacaktır; çünkü vakit kötüdür.* ***Kötülüğü değil, iyiliği arayın ki, yaşayasınız; ve böylece Rab, orduların Allah'ı, dediğiniz gibi sizinle beraber olur. Kötülükten nefret edin ve iyiliği sevin ve kapıda hakkı pekiştirin...*** *(Amos, Bap 5, 10-15)*

## İnsanlar Güzel Ahlaka Davet Edilmişlerdir

*Ey adam, iyi olanı sana bildirdi; ve* ***hak olanı yapmak ve merhameti sevmek*** *ve Allah'ınla* ***alçak gönüllü olarak yürümekten*** *başka Rab senden ne ister? (Mika, Bap 6, 8)*

*Ne vakte kadar haksız hüküm vereceksiniz ve kötülere saygı göstereceksiniz? Zayıfın ve* ***yetimin davasını görün; düşküne ve yoksula adalet edin. Zayıfı ve fakiri çekip kurtarın; onları kötüler elinden azat edin.*** *(Mezmurlar, Bap 82, 2-4)*

*__Doğruların kemali kendilerine yol gösterir__; fakat hainlerin sapıklığı kendilerini helâk eder. Gazap gününde mal işe yaramaz; __fakat salâh ölümden kurtarır__. Kâmil adamın salâhı kendi yolunu doğrultur; fakat kötü adam kendi kötülüğü ile düşer. __Doğruların salâhı kendilerini kurtarır__; fakat hainler kendi fesatları ile tutulurlar. (Süleyman'ın Meselleri, Bap 11, 3-6)*

*__Salihlerin isteği ancak iyiliktir__; fakat kötülerin beklediği gazaptır. (Süleyman'ın Meselleri, Bap 11, 23)*

*__İyiliği gayretle arayan lûtuf bulur__; fakat şer onu arayanın başına gelir. (Süleyman'ın Meselleri, Bap 11, 27)*

*Rab kötü adamın yolundan ikrah eder; __fakat salâhın ardınca gideni sever__. (Süleyman'ın Meselleri, Bap 15, 9)*

*İnayet ve hakikatla fesat örtülür; ve __insan Rab korkusu ile şerden ayrılır. Adamın yolları Rabbe makbul olunca, düşmanlarını bile kendisi ile barıştırır.__ Salâhla olan az şey, haksızlıkla olan büyük iratlardan iyidir. (Süleyman'ın Meselleri, Bap 16, 6-8)*

*__Şerden ayrılmak doğru adamların büyük yoludur...__ (Süleyman'ın Meselleri, Bap 16, 17)*

*__Şerir adamlara imrenme; ve onlarla beraber olmaya arzu çekme. Çünkü onların yürekleri zorbalık tasarlar ve dudakları kötülük söylerler.__ (Süleyman'ın Meselleri, Bap 24, 1-2)*

*Ey kötü adam, salihin oturduğu yere karşı pusu kurma; onun yurdunu yıkma; çünkü salih yedi kere düşer de, yine kalkar; fakat felâkette kötüler yıkılırlar. __Düşmanın yıkılınca sevinme, düştüğü zaman yüreğin mesrur olmasın; yoksa Rab bunu görür... Kötülük edenlerden ötürü kızma; kötü adamlara da imrenme; çünkü şerir adamın sonu gelmez...__ (Süleyman'ın Meselleri, Bap 24, 15-20)*

## Barış Yanlısı Olmak Emredilmiştir

Yahudiler de aynı Müslümanlar gibi savaş çıkmasını engellemeyi ve öncelikle barış sağlamayı amaçlamakla emrolunmuşlardır. Eski Ahit'e ve İncil'e göre bir Hıristiyanın nasıl bir ahlaka sahip olmasının gerektiğinin anlatıldığı *"Hıristiyan Ahlakı" isimli eserde bu durum "Kutsal Kitap'ta bahsi geçen çatışmaların kendilerini korumak gibi bir nedeni bulunmaktadır."*24 şeklinde özetlenmektedir. Bir savaş durumunda savunmasız çocuklara zarar vermek ise yasaklanmıştır.

*Ve vaki oldu ki, krallık kendi elinde (İsrail Kıralı Yoahaz'ın oğlu Yoaşin) pekişince, babası kıralı vurmuş olan kullarım vurdu; __fakat Musa'nın şeriat kitabında yazılı olduğu gibi vuranların çocuklarını öldürmedi__, nasıl ki, Rab: Babalar oğulları için öldürülmeyecekler ve oğullar babalar için öldürülmeyecekler... (2. Krallar, Bap 14, 5-6)*

## Eski Ahit'e Göre Din Ahlakının Hakim Olduğu Ortam

Müslümanlık'ta olduğu gibi Yahudilik'te de insanlara örnek bir toplum modeli sunulmaktadır. Allah'ın insanlara rehber olarak gönderdiği elçiler, Allah'a olan güçlü imanları, güzel ahlakları ve

Allah’ın ayetlerini uygulamadaki titizlikleriyle insanlara en güzel örnektirler. Bu nedenle iman edenlerin öncelikle yapmaları gereken şey, peygamberlerin ahlaklarını kendilerine örnek almak ve onlar gibi bir yaşam sürmeye çalışmak olmalıdır. Din ahlakının insanlara kazandırdığı tüm güzel ahlak özelliklerinin insanlar arasında yaygınlaşması dünya üzerinde cennet benzeri bir ortam oluşturacaktır. Böyle bir toplumda terör ve anarşi belası ortadan kalkacaktır. Çünkü Allah’tan korkan iman sahipleri O’nun emirlerine olan titizliklerinden dolayı her türlü bozgunculuktan, itaatsizlikten şiddetle kaçınacak, dünya barışla, hoşgörüyle, ılımlı ve anlayışlı insanlarla dolacaktır. Eski Ahit’te de din ahlakının hakim olduğu hayatın nasıl olacağı bazı örneklerle tarif edilir. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

> ***O zaman adalet çölde sakin olacak; ve doğruluk semereli tarlada oturacak. Ve doğruluğun işi selâmet olacak; ve doğruluğun semeresi ebedî susma ve güvenme olacak. Ve kavmim selâmet yurdunda ve emniyetli meskenlerde ve rahat yerlerinde oturacak.*** *(İşaya, Bap 32, 16-18)*

> ***Çöl ve kurak yer mesrur olacak; ve bozkır sevinecek ve nergis gibi çiçeklenecek. Bol bol çiçeklenecek ve sevinçle ve terennümle sevinecek... Rabbin izzetini, Allah’ımızın haşmetini görecekler. Zayıf elleri kuvvetlendirin ve sarsak dizleri pekiştirin. Yürekleri korkak olanlara deyin: Kuvvetlenin, korkmayın... O zaman körlerin gözleri açılacak, sağırların da kulakları açılacak. O zaman topal adam geyik gibi sıçrayacak ve dilsizin dili terennüm edecek; çünkü çölde sular ve bozkırda seller fışkıracak.*** *(İşaya, Bap 35, 1-6)*

> *Hakla yürüyen ve doğru söyleyen, gadr ile olan kazancı hor gören, rüşvet almaktan ellerini silken, kan dökme sözünü işitmeye kulak tıkayan ve kötülüğü görmemek için gözlerini yuman;* ***yüksek yerlerde o oturacak; kaya hisarları onun yüksek kulesi olacak; ekmeği verilecek; suyu emin olacak.*** *(İşaya, Bap 33, 15-16)*

> ***... Kötülük zincirlerini açmak, boyunduruk bağlarını çözmek ve ezilmiş olanları hür olarak koyvermek ve her boyunduruğu kırmak, Benim seçtiğim oruç bu değil mi? Kendi ekmeğini aç olanla paylaşmak ve yurtsuz düşkünleri kendi evine getirmek ve çıplağı görünce üstünü örtmek ve kendi etinden olandan kaçınmamak değil mi? O zaman ışığın tan gibi doğar ve yaran çabuk et sürer ve senin önünden kendi salâhın yürür; Rabbin izzeti dümdarın olur. O zaman imdada çağıracaksın ve Rab cevap verecek; feryat edeceksin ve: İşte, buradayım, diyecek. Eğer boyunduruğu, parmak uzatmayı ve fesat söylemeyi ortanızdan kaldırırsan; ve canının çektiği şeyi aç olana verirsen ve alçaltılmış canı doyurursan; o zaman karanlık içinde ışığın doğacak ve koyu karanlığın öğle vakti gibi olacak.*** *(İşaya, Bap 58, 6-10)*

## Yeni Ahit’ten İnsanlara Sevgi ve Barış Dolu Bir Dünya İçin Tavsiyeler

*... Allah'ın Rabbi tüm yüreğinle, tüm canınla, tüm anlayışınla seveceksin. En önemli olan ve başta gelen buyruk budur.*

*İkincisi de bununla eşit değerdedir. İnsan kardeşini kendin gibi seveceksin.*

*(Matta, Bap 22, 37-39)*

Eski Ahit'te olduğu gibi, Hıristiyanların kutsal kitabı olan Yeni Ahit'te, yani İncil'de de, insanların zulüm ve bozgunculuktan men edildiği birçok açıklama bulunmaktadır. İnsanlar her zaman için affediciliğe, barışa, hoşgörü ve uzlaşıya davet edilmektedir. Bu nedenledir ki, Hıristiyanlık ılımlı, anlayışlı, sevecen, kavga ve çatışmadan uzak bir insan modeli öngörür. Hz. İsa'nın indirdiği dini izleyen ve onun güzel ahlakını kendilerine örnek alan Hıristiyanların bu ahlakları Kuran'ın Hadid Suresi'nde şu şekilde bildirilir:

Sonra onların izleri üzerinde elçilerimizi birbiri ardınca gönderdik. Meryem oğlu İsa'yı da arkalarından gönderdik; ona İncil'i verdik ve onu izleyenlerin kalplerinde bir şefkat ve merhamet kıldık... (Hadid Suresi, 27)

Allah bir diğer Kuran ayetinde ***"... Onlardan (insanlardan), iman edenlere sevgi bakımından en yakın olarak da: "Hıristiyanlarız" diyenleri bulursun. Bu, onlardan (birtakım) papaz ve rahiplerin olması ve onların gerçekte büyüklük taslamamaları nedeniyledir."*** (Maide Suresi, 82) şeklinde buyurmakta ve samimi kalple Allah'a yönelen Hıristiyanların güzel ahlaklarını övmektedir.

Hıristiyanlığın bu olumlu ahlakı, İncil'deki hükümlere dayanmaktadır. Hıristiyanlar İncil açıklamalarıyla kötülüğe karşı iyilikle cevap vermeye, insanları karşılıksız sevmekle ve ihtiyaç içinde olanlara karşılıksız yardım etmekle emrolunmaktadırlar. Hatta Yeni Ahit'te iman edenlerin Rabbimize ve iman edenlere karşı duydukları "karşılıksız sevgiyi" anlatmak için özel bir kelime kullanılmaktadır. Hıristiyan ahlakının anlatıldığı bir eserde bu durum şöyle anlatılır.

"Agape" (İncil'de) en çok kullanılan sevgi sözcüğüdür (116 kez) Agape her zaman veren ve hiçbir zaman karşılığı beklemeyen sevgidir. Örneğin *"... Allah'ın Rabbi tüm yüreğinle, tüm canınla, tüm anlayışınla seveceksin. En önemli olan ve başta gelen buyruk budur. İkincisi de bununla eşit değerdedir: İnsan kardeşini kendin gibi seveceksin."* (Matta, Bap 22, 37-39) açıklamasında sevgi kelimesinin geçtiği yerde "agape" kullanılmaktadır. Yani karşılıksız sevgi.25

Aşağıda İncil'de insanları kötülükten ve kan dökmekten sakındıran, güzel ahlaka teşvik eden bazı bölümlere yer verilecektir.

## Karşılıksız Sevmek, Şefkatli ve Merhametli Olmak

***Size yeni bir buyruk bildiriyorum: Birbirinizi sevin. Tıpkı Benim sizleri sevdiğim gibi, siz de birbirinizi sevin.*** *(Yuhanna, Bap 13, 34)*

*Sevginiz ikiyüzlü olmasın. Kötülükten tiksinin, iyiliğe bağlanın.* ***Birbirinizi kardeşlik sevgisiyle, şefkatle sevin. Birbirinize saygı göstermekte yarışın.*** *Gayretiniz eksilmesin. Ruhta ateşli olun. Rab'be kulluk edin. Ümidinizi düşünerek sevinin. Sıkıntıya dayanın. Kendinizi duaya verin. İhtiyaç içinde olan kutsallara yardım edin. Konuksever olmaya bakın. Size zulmedenler için iyilik dileyin. İyilik dileyin, lanet etmeyin. (Romalılara Mektup, Bap 12, 9-14)*

*Birbirinizi sevmekten başka hiç kimseye bir şey borçlu olmayın. Çünkü* ***başkalarını seven, Kutsal Yasa'yı yerine getirmiş olur. "Zina etme, adam öldürme, hırsızlık yapma, başkasının malına göz dikme"*** *buyrukları ve bundan başka ne buyruk varsa, şu sözde özetlenir:* ***"Komşunu kendin gibi sev."*** *Sevgi, komşuya kötülük etmez. Bu nedenle sevgi, Kutsal Yasa'nın yerine getirilmesidir. (Romalılara Mektup, Bap 13, 8-10)*

***Rab, birbirinize ve bütün insanlara olan sevginizi, bizim size olan sevgimiz ölçüsünde çoğaltıp artırsın!*** *(Pavlus'un Selaniklilere Birinci Mektubu, Bap 3, 12)*

*... Bir din bilgini yaklaşıp O'na, "Tüm buyrukların en önemlisi hangisidir?" diye sordu. İsa şöyle karşılık verdi: "En önemlisi şudur:* ***'Dinle, ey İsrail! Tanrımız olan Rab tek Rab'dir. Tanrın olan Rab'bi bütün yüreğinle, bütün canınla, bütün aklınla ve bütün gücünle sev.'*** *İkincisi de şudur: 'Komşunu kendin gibi sev.' Bunlardan daha büyük buyruk yoktur." Din bilgini İsa'ya, "İyi söyledin, öğretmenim" dedi. "'Tanrı tektir ve O'ndan başkası yoktur' demekle doğruyu söyledin. İnsanın Tanrı'yı bütün yüreğiyle, bütün anlayışıyla ve bütün gücüyle sevmesi, komşusunu da kendi gibi sevmesi, tüm yakılmalık adaklardan ve sunulan kurbanlardan daha önemlidir." (Markos, Bap 12, 28-33)*

*Gerçeğe uymakla kendinizi arıttınız ve kardeşler için içten bir sevgiye sahip oldunuz.* ***Buna göre birbirinizi candan, yürekten sevin...*** *(Petrus'un Birinci Mektubu, Bap 1, 22-23)*

*Sonuç olarak hepiniz aynı düşüncede birleşin. Başkalarının duygularını paylaşın.* ***Birbirinizi kardeşçe sevin. Şefkatli ve alçakgönüllü olun. Kötülüğe kötülükle, sövgüye sövgüyle değil, tersine kutsamayla karşılık verin.*** *Çünkü kutsanmayı miras almak üzere çağrıldınız. (Petrus'un Birinci Mektubu, Bap 3, 8-10)*

***Herşeyden önce birbirinize olan sevginiz candan olsun. Çünkü sevgi birçok günahı örter. Söylenmeden, birbirinize karşı konuksever olun.*** *Her biriniz hangi ruhsal armağanı aldıysanız, bunu Tanrı'nın çok yönlü lütfunun iyi kâhyaları olarak birbirinize hizmet etmekte kullanın. (Petrus'un Birinci Mektubu, Bap 4, 8-10)*

## Düşmanlarını Dahi Sevmek

*'Komşunu sev, düşmanından nefret et' denildiğini duydunuz. Ama ben size diyorum ki,* ***düşmanlarınızı sevin, size zulmedenler için dua edin.*** *(Matta, Bap 5, 43-44)*

*Ama beni dinleyen sizlere şunu söylüyorum:* ***Düşmanlarınızı sevin, sizden nefret edenlere iyilik yapın, size lanet edenler için iyilik dileyin, size hakaret edenler için dua edin. Bir yanağınıza tokat atana öbür yanağınızı da çevirin. Abanızı alandan mintanınızı da esirgemeyin. Sizden bir şey dileyen herkese verin, malınızı alandan onu geri istemeyin. İnsanların size nasıl davranmasını istiyorsanız, siz de onlara öyle davranın.***

*Eğer yalnız sizi sevenleri severseniz, bu size ne övgü kazandırır? Günahkârlar bile kendilerini sevenleri sever. Size iyilik yapanlara iyilik yaparsanız, bu size ne övgü kazandırır? Günahkârlar bile böyle yapar. Verdiğinizi geri almak umudunda olduğunuz kişilere ödünç verirseniz, bu size ne övgü kazandırır?*

*Günahkârlar bile verdikleri kadarını geri almak koşuluyla günahkârlara ödünç verirler.* ***Ama siz düşmanlarınızı sevin, iyilik yapın, hiçbir karşılık beklemeden ödünç verin.*** *Alacağınız ödül büyük olacak... (Luka, Bap 6, 27-35)*

## Güzel Ahlaklı Olmak

***Ne mutlu merhametli olanlara! Onlar merhamet bulacaklar. Ne mutlu yüreği temiz olanlara! Onlar Tanrı'yı görecekler. Ne mutlu barışı sağlayanlara...*** *(Matta, Bap 5, 7-9)*

***Başkasını yargılamayın, siz de yargılanmazsınız. Suçlu çıkarmayın, siz de suçlu çıkarılmazsınız. Başkasını bağışlayın, siz de bağışlanırsınız. Sizde olanı verin, size verilecek.*** *İyice bastırılmış, silkelenmiş ve taşmış, dolu bir ölçekle kucağınıza boşaltılacak. Hangi ölçekle ölçerseniz, size de aynı ölçek uygulanacak. (Luka, Bap 6, 37-38)*

*Sen neden kardeşinin gözündeki çöpü görürsün de kendi gözündeki merteği fark etmezsin? Kendi gözündeki merteği görmezken, nasıl olur da kardeşine, 'Kardeş, izin ver de gözündeki çöpü çıkarayım' dersin? Seni ikiyüzlü! Önce kendi gözündeki merteği çıkar, o zaman kardeşinin gözündeki çöpü çıkarmak için daha iyi görürsün. (Luka, Bap 6, 41-42)*

*Öyleyse Allah'ın seçilmişleri, kutsal yaşamlılar ve sevilenler olarak,* ***sevecenlikle dolu bir yürek, iyilik, alçak gönüllülük, yumuşak huyluluk ve sabır kuşanın. Birbirinize karşı sabırlı davranın; birinin öbürüne karşı bir yakınması varsa, birbirinizi bağışlayın. Bunların tümü üzerine, yetkinlik yaşamının başı olan sevgiyi kuşanın.*** *(Koloselilere, Bap 3, 12-14)*

***Özetle, kardeşlerim, aklınızı erdemli ve övgüye değer ne varsa ona yorun: Gerçek, saygılı, doğru, pak, güzel, onurlu olan ne varsa.*** *(Filipililere, Bap 4, 8)*

*... Tanrı kibirlilere karşıdır, ama alçakgönüllülere lütfeder." Bunun için Tanrı'ya bağımlı olun.* ***İblis'e karşı direnin, o da sizden kaçacaktır. Tanrı'ya yaklaşın, O da size yaklaşacaktır.*** *Ey günahkârlar, ellerinizi günahtan temizleyin. Ey kararsızlar, yüreklerinizi paklayın. Kederlenin, yas tutup ağlayın. Gülüşünüz yasa, sevinciniz üzüntüye dönüşsün. Rab'bin önünde kendinizi alçaltın, O da sizi yüceltecektir.* ***Kardeşlerim, birbirinizi yermeyin.*** *Kardeşini yeren ya da kardeşini yargılayan kimse, Yasa'yı yermiş ve Yasa'yı yargılamış olur. Ama Yasa'yı yargılarsan, Yasa'nın uygulayıcısı değil, yargılayıcısı olmuş olursun. Oysa tek bir Yasa koyucu ve tek bir Yargıç vardır; kurtarmaya ve mahvetmeye gücü yeten O'dur. Ya komşusunu yargılayan sen, kim oluyorsun? (Yakub'un Mektubu, Bap 4, 6-12)*

## İhtiyaç İçindekilere Yardım Etmek, İyilikte Bulunmak

*"İyi ağaç kötü meyve vermez. Kötü ağaç da iyi meyve vermez. Her ağaç meyvesinden tanınır. Dikenli bitkilerden incir toplanmaz, çalılardan üzüm devşirilmez. İyi insan, yüreğindeki iyilik hazinesinden*

*iyilik, kötü insan ise içindeki kötülük hazinesinden kötülük çıkarır. İnsanın ağzı, yüreğinden taşanı söyler. (Luka, Bap 6, 43-45)*

*Sizler ise kardeşler,* ***iyilik yapmaktan usanmayın.*** *Eğer bu mektuptaki sözlerimize uymayan olursa, onu mimleyin. Yaptıklarından utansın diye onunla ilişkinizi kesin. Yine de onu düşman saymayın, bir kardeş olarak uyarın. (Pavlus'un Selaniklilere İkinci Mektubu, Bap 3, 13-15)*

*Halk ona, "Öyleyse biz ne yapalım?" diye sordu. Yahya onlara,* ***"İki mintanı olan, birini hiç mintanı olmayana versin; yiyeceği olan da bunu hiç yiyeceği olmayanla paylaşsın."*** *cevabını verdi. Bazı vergi görevlileri de vaftiz olmaya gelerek ona, "Öğretmenimiz, biz ne yapalım?" dediler. Yahya onlara,* ***"Size buyrulandan daha çok vergi almayın."*** *dedi. Bazı askerler de ona, "Ya biz ne yapalım?" diye sordular. O da onlara şöyle dedi:* ***"Kaba kuvvetle ya da yalan suçlamalarla kimseden para koparmayın, ücretinizle yetinin."*** *(Luka, Bap 3, 10-14)*

*Yaptığım her işte sizlere, böyle emek vererek g****üçsüzlere yardım etmemiz ve Rab İsa'nın,'vermek, almaktan daha büyük mutluluktur'*** *diyen sözünü unutmamamız gerektiğini gösterdim." (Resullerin İşleri, Bap 20, 35)*

***Hizmetse, hizmet etsin. Öğreten biriyse, öğretsin. Öğüt veren, öğütte bulunsun. Bağışta bulunan, bunu cömertçe yapsın. Yöneten, gayretle yönetsin. Merhamet eden, güleryüzle etsin.*** *(Romalılara Mektup, Bap 12, 7-8)*

***Tanrı'nın isteği, iyilik yaparak akılsızların bilgisizliğini susturmanızdır.*** *Özgür insanlar olarak yaşayın; ama özgürlüğünüzü kötülük yapmak için bahane etmeyin. Tanrı'nın kulları olarak yaşayın. Bütün insanlara saygı gösterin. İmanlı kardeşlerinizi sevin. Tanrı'dan korkun... (Petrus'un Birinci Mektubu, Bap 2, 16-17)*

***... "Yaşamdan zevk almak ve iyi günler görmek isteyen, dilini kötülükten, dudaklarını hileli sözlerden uzak tutsun. Kötülükten sakınsın ve iyilik etsin.*** *Esenliği arayıp onun ardınca gitsin. Çünkü Rab'bin gözleri doğru kişilerin üzerindedir. Kulakları onların yalvarışını işitir. Ama Rab kötülük yapanlara karşı durur." (Petrus'un Birinci Mektubu, Bap 3, 10-12)*

## Kötülükten Sakınmak ve Barışçı Olmak

*Aranızdaki kavga ve çekişmelerin kaynağı nedir? Bedenlerinizin üyelerinde savaşan tutkularınız değil mi?* ***Bir şey arzu ediyorsunuz, ama elde edemeyince adam öldürüyorsunuz. Kıskanıyorsunuz, ama isteğinize erişemeyince çekişiyor ve kavga ediyorsunuz.*** *Elde edemiyorsunuz, çünkü Tanrı'dan dilemiyorsunuz. Dilediğiniz zaman da dileğinize kavuşamıyorsunuz. Çünkü kötü amaçla, tutkularınız uğruna kullanmak için diliyorsunuz. Siz ey vefasızlar, dünya ile dostluğun Tanrı'ya düşmanlık olduğunu bilmiyor musunuz? Dünya ile dost olmak isteyen, kendini Tanrı'ya düşman eder. (Yakub'un Mektubu, Bap 4, 1-4)*

***Her tür acı söz, öfke, kızgınlık, gürültücülük, sövücülük ve bunların yanı sıra her tür kötülük üzerinizden gitsin.*** *Birbirinize karşı iyi yürekli olun. Mesih bağlılığında sizleri bağışladığı gibi, siz de sevecenlikle birbirinizi bağışlayın. (Efesoslulara, Bap 4, 31-32)*

***Ne mutlu barışı sağlayanlara!...*** *(Matta, Bap 5, 9)*

***Herkesle barış içinde yaşamak için elinizden geleni yapın. Ey sevgililer, hiçbir zaman öç almayın...*** *Rab... karşılığını Ben vereceğim buyuruyor. Ama* ***"Düşmanın acıkmışsa onu doyur, susamışsa ona içecek ver. Çünkü bunu yapmakla, onun başı üstüne kızgın korlar yığmış olursun"*** *(Romalılara Mektup, Bap 12, 18-20)*

***Kendinize dikkat edin. Kardeşin sana karşı günah işlerse kendisini kına. Günahından dönerse onu bağışla.*** *(Luka, Bap 17, 3)*

## SONUÇ

Kitap boyunca vurguladığımız gibi, eğer gereken önlemler alınmaz ve köklü çözümler uygulamaya geçirilmezse, 21. yüzyılda da aynı 20. yüzyılda olduğu gibi şiddet ve terör devam edecektir. Bunun için terörle fikri mücadelenin çok büyük bir hızla ve çok geniş kitleleri kapsayacak şekilde başlatılması gerekmektedir. Söz konusu bu fikri mücadele, cahillikten ve şiddetten kuvvet bulan teröristlerle, Allah'a iman eden, şefkatli, sevgi dolu, affedici, merhametli ve vicdanlı insanlar arasında gerçekleşecektir. Rabbimiz Hud Suresi'nin 116. ayetinde ***"... yeryüzünde bozgunculuğu önleyecek fazilet sahibi kişiler bulunmalı değil miydi?"*** şeklinde buyurmaktadır. İman edenler Allah'ın ayetlerde tarif ettiği, bu fazilet sahibi kimselerdir. Teröristler neticeyi şiddette ararken, onlar gerçek başarının ancak Allah'ın dinine sımsıkı sarılmakla elde edileceğinin bilinciyle hareket edeceklerdir. Müslümanlar, Yahudiler ve Hıristiyanlar birlik olup, bu fikri mücadeleyi her inanca ve her fikre saygılı bir anlayışla yürütecek ve Allah'ın izniyle mutlak bir başarıyla karşılaşacaklardır. Bu, Allah'ın tüm inanç sahibi kullarına olan ve mutlaka gerçekleşecek bir vaadidir.

Bir terörist sahip olduğu ideolojik fikrin tüm temel kaynaklarını ezbere bilebilir. Ancak kendisini hem dünyada hem de ahirette gerçek mutluluğa ve esenliğe kavuşturacak olan apaçık bir gerçekten habersizdir. Çünkü hayatı boyunca dinsiz ideolojilerle, hayatın sadece güçlüler lehinde gelişen bir mücadele meydanı olduğu fikriyle eğitilmiştir. Onun için ayakta kalmak için şiddetten, zorbalıktan başka bir yol yoktur. Bilinmelidir ki, dini, ırkı, milleti ne olursa olsun terörizme başvuran her insan, mutlaka materyalist ve Darwinist düşüncenin etkisiyle hareket etmektedir. Teröre başvuranların habersiz olduğu en önemli gerçek ise, Allah'ın ve ahiret hayatının varlığı, dünya hayatının yalnızca bir denemeden ibaret olduğu ve ancak iman edip salih amellerde bulunanların kurtuluşa erecekleridir. Şiddet bu kimseleri hem dünyada hem de sonsuz ahiret hayatında çok büyük ve geri dönülemez bir yıkıma uğratacaktır.

İşte bu noktada hangi dinden olursa olsun, iman sahibi her insana çok büyük bir sorumluluk düşmektedir. Yahudiler Eski Ahit'te yer alan ve insanlığı barışa ve hoşgörüye çağıran açıklamaları göz ardı etmemeli, tüm Yahudileri terörün karşısında durmaya davet etmelidirler. Hıristiyanlar da Allah'ın hoşnut olacağı güzel ahlakı kendilerine rehber edinerek, tüm Hıristiyanları terörizmle mücadeleye davet etmelidirler. Müslümanlar da Allah'ın Kuran'da öğrettiği güzel ahlak ilkelerine daha güçlü sarılmalı ve İslam adına terörizme zemin hazırlamak isteyen çarpık anlayışlara karşı dikkatli olmalıdırlar.

Kuşkusuz bu mücadele, teröre zemin oluşturan ideolojilerle fikri alanda yapılacak olan bir mücadeledir. Bir yandan bu ideolojilerin çelişkilerini, bir yandan da hiçbir fikrin şiddetle, baskıyla, zulümle hakim olamayacağını, zorbalığın asla bir güzellik oluşturamayacağını anlatmalıdırlar.

Terörist ideoloji çürük temeller üzerine kurulmuştur ve kitap boyunca üzerinde durduğumuz bu dayanakların topyekün bir eğitim seferberliği ile kolaylıkla ortadan kaldırılması mümkündür. Yeryüzünün dört bir yanındaki samimi müminler de çözüm yolları üretmekle, kitaplar ve yazılar yazmakla, çeşitli eğitim teşebbüsleriyle, kültürel bir birikim ortaya sunmakla terörizmin karşısında durabilir, cehaletin önünü kesebilirler. Dünya üzerinde Allah'ın emrettiği hoşgörünün, barışın ve esenliğin hakim olması, terörizmi geri dönmeyecek şekilde tarihin sayfalarına gömecektir.

NOTLAR

1 Vladimir Orlov, Anton Khlophov, Nezavissimaia Gazeta, Moskova, Le Courrier International, No: 571, 11-17 Ekim 2001, s. 99-100

2 Aslı Zülal, Biyolojik Silahlar, Bilim ve Teknik, sayı 407, Ekim 2001, s.44

3 Aslı Zülal, Biyolojik Silahlar, Bilim ve Teknik, sayı 407, Ekim 2001, s.44

4 http://www.terrorismfiles.org/organisations/ basque_fatherland_and_liberty.html

5 http://www.terrorismanswers.com/groups/ ira.html

6 http://www.cia.gov/cia/di/products/terrorism/index.html

7 Patterns of Global Terrorism 2000, Department of State Publication Office, Nisan 2001, http://www.usis.usemb.se/terror/rpt2000/yearinreview.html

8 http://www.teror.gen.tr/turkce/rakamlarla/index.html

9 http://www.cbsnews.com/stories/2000/07/ 24/national/main218209.shtml

10 http://www.worldtrek.org/odyssey/latinamerica/050899/050899team.html

11 http://www.worldtrek.org/odyssey/latinamerica/050899/050899team.html

12 Journal Sentinel, 24 Eylül 2001, Philip Chard, http://www.jsonline.com/lifestyle/advice/sep01/charcol25092401a.asp

13 John L. Esposito, Islam: The Straight Path, Oxford : Oxford University, England, 1991, s. 33

14 Buhari, Rudani, Büyük Hadis Külliyatı Cem'ul-fevaid, cilt 5, No: 9704, İz Yayıncılık, İstanbul, s.324

15 İbni Mace, Menasik, s. 84, http://www.esselam. com/ogutler.html

16 Andy Thomas, İslam İnsanlığın Ruhu, Timaş Yayınları, İstanbul, 1997, s. 33

17 H.A.R. Gibb, Whither Islam, London, 1932, s. 379., Andy Thomas, İslam İnsanlığın Ruhu, Timaş Yayınları, İstanbul, 1997, s. 37

18 Prof. Robert Briffault, İnsanlığın Gelişimi (The Making of Humanity), http://www.tolueislam.com/Shabbir/SA_WINC_4.htm, Andy Thomas, İslam İnsanlığın Ruhu, Timaş Yayınları, İstanbul, 1997, s.38

19 Ahmet, I. 248 (El-Camiu's Sağir, I, 34, Abdurrezzak'dan, Ata), Doç. Dr. Talat Sakallı, Hadislerle İslam'da Hoşgörü ve Kolaylık, Çağlayan Yayınları, İzmir, 1996, s. 78

20 Tırmizi, Rudani, Büyük Hadis Külliyatı Cem'ul-fevaid, cilt 5, No: 9692, İz Yayıncılık, İstanbul, s.323

21 Ahmet, II. 235, İşaru-İnsaf, s. 219, Doç. Dr. Talat Sakallı, Hadislerle İslam'da Hoşgörü ve Kolaylık, Çağlayan Yayınları, İzmir, 1996, s.52

22 Ali Bulaç, Çağdaş Kavramlar ve Düzenler, İz yayıncılık, 16. Baskı, İstanbul, 1998, s. 241

23 Ali Bulaç, Çağdaş Kavramlar ve Düzenler, İz Yayıncılık, 16. Baskı, İstanbul, 1998, s. 241

24 Hıristiyan Ahlakı, Turgay Üçal, Derek Malcolm, Ön Asya Basım Yayın Dağıtım, Eylül 2000, s. 51

25 Turgay Üçal, Derek Malcolm, Hıristiyan Ahlakı, Ön Asya Basım Yayın Dağıtım, Eylül 2000, s. 55

KAPAK ARKASI

20. yüzyıl şiddetin ve terörün yüzyılı oldu. Büyük savaşlar, bölgesel çatışmalar ve çeşitli terör olayları bu yüzyıla damgasını vurdu. Eğer gereken önlemler alınmaz ve köklü çözümler uygulamaya geçirilmezse, 21. yüzyılda da aynı 20. yüzyılda olduğu gibi şiddet ve terör devam edecektir. Bunun için terörle fikri mücadelenin çok büyük bir hızla ve çok geniş kitleleri kapsayacak şekilde başlatılması gerekmektedir. Söz

konusu bu fikri mücadele, cahillikten ve şiddetten kuvvet bulan teröristlerle, Allah'a iman eden, şefkatli, sevgi dolu, affedici, merhametli ve vicdanlı insanlar arasında gerçekleşecektir.

Hangi dinden olursa olsun, iman sahibi her insana çok büyük bir sorumluluk düşmektedir. Yahudiler Eski Ahit'te yer alan ve insanlığı barışa ve hoşgörüye çağıran açıklamaları göz ardı etmemeli, tüm Yahudileri terörün karşısında durmaya davet etmelidirler. Hıristiyanlar da Allah'ın hoşnut olacağı güzel ahlakı kendilerine rehber edinerek, tüm Hıristiyanları terörizmle mücadeleye davet etmelidirler. Müslümanlar da Allah'ın Kuran'da öğrettiği güzel ahlak ilkelerine daha güçlü sarılmalı ve İslam adına terörizme zemin hazırlamak isteyen çarpık anlayışlara karşı dikkatli olmalıdırlar. Kuşkusuz bu mücadele, teröre zemin oluşturan ideolojilerle fikri alanda yapılacak olan bir mücadeledir. Bir yandan bu ideolojilerin çelişkilerini, bir yandan da hiçbir fikrin şiddetle, baskıyla, zulümle hakim olamayacağını, zorbalığın asla bir güzellik oluşturamayacağını anlatmalıdırlar.

Terörist ideoloji çürük temeller üzerine kurulmuştur ve kitap boyunca üzerinde durulacağı gibi bu dayanakların topyekün bir eğitim seferberliği ile ortadan kaldırılması mümkündür. Yeryüzünün dört bir yanındaki samimi müminler de çözüm yolları üretmekle, kitaplar ve yazılar yazmakla, çeşitli eğitim teşebbüsleriyle, kültürel bir birikim ortaya sunmakla terörizmin karşısında durabilir, cehaletin önünü kesebilirler.

Bu kitap, Yahudi, Hıristiyan ve Müslüman iman sahiplerini, teröre karşı ortak bir çaba yürütmeye davet etmek ve bu suretle dünya üzerinde Allah'ın emrettiği hoşgörü, barış ve esenliğin hakim olmasına bir katkıda bulunmak amacıyla yazılmıştır.

4
11 Eylül saldırıları binlerce insanın hayatını kaybetmesine,
pek çok insanın da yaralanmasına neden oldu.

6
Günümüzde terör dünyanın pek çok ülkesini kana bulamaktadır.
Bu nedenle terörle mücadelede, asıl olarak terörü besleyen fikri kaynakların
kurutulması ve bunun için barıştan yana olanların ittifak etmesi gerekir.

13
Oregon'da 750 kişinin zehirlenmesine neden olan saldırıyı gerçekleştiren sapkın
tarikatın lideri Bhagwan Shee Rajneesh müritleri ile birlikte görülmektedir.

14
Oregon saldırısı,
biyolojik silahların terörist grupların elinde ne kadar büyük bir tehdite
dönüştüğünü gösteren önemli bir örnektir.

Aum Shinrikyo

16
ETA ve IRA terör örgütleri İspanya ve İngiltere'de yıllarca çok büyük can ve mal
kaybına neden oldular.

19
Yukarıdaki grafikler ABD Dışişleri Bakanlığı tarafından hazırlanmıştır. Üstteki grafikte,1995-2000 yılları arasında yaşanan terör olaylarının bölgesel dağılımı görülmektedir. Aşağıdaki grafik ise 1981-2000 yılları arasında gerçekleşen terör olaylarının dağılımını göstermektedir.

21
Aydınlık Yol terör örgütü Peru'da
23 binden fazla kişinin ölümüne
neden olmuştur.
Üstteki resimde örgütün lideri Abimeal Guzman görülmektedir.

24
Terörist, başarıya sadece şiddet yoluyla ulaşacağına inanır.
Çevresindeki insanların kendisinden korkmasını ister ve bu korkuyu oluşturmak için insafsız, acımasız, tavizsiz ve saldırgan bir karaktere bürünür.

26
Terörün dehşeti hemen hemen tüm dünya ülkelerinde hissedilmektedir.
Amerikan Dışişleri Bakanlığının verilerine göre dünya çapında 2000 yılı boyunca, 1999 yılına kıyasla, terör eylemlerinde %8'lik bir artış görülmüştür.

32
Darwinizm'in okullarda adeta bilimsel bir gerçekmiş gibi okutulması, çocukların ve gençlerin Darwinist felsefe ile eğitilmesi, yeni terör odaklarının yetişmesi anlamına gelmektedir. Çatışmanın ve mücadelenin, hayatın bir parçası olduğu telkinini alan gençler adım adım, şiddetten zevk alan, vahşeti olağan karşılayan bireylere dönüşmektedir.

39
Terör masumları da hedef almaktadır. Oysa Allah, insanlara masum
bir insanın canına kıymalarını yasaklamıştır.

45
Joel Augustus Ragers

İnsanların ırklarındaki ve milliyetlerindeki farklılıklar bir çatışma unsuru değildir.
Tam tersine bu, kültürel bir zenginliktir.

56
Hayır, kim (güzel davranış ve) iyilikte bulunarak kendisini Allah'a teslim ederse, artık onun Rabbi katında ecri vardır. Onlar için korku yoktur ve onlar mahzun olmayacaklardır. (Bakara Suresi, 112)

65

Eğer Rabbin dileseydi, yeryüzündekilerin tümü, topluca iman ederdi. Öyleyse, onlar mü'min oluncaya kadar insanları sen mi zorlayacaksın?
(Yunus Suresi, 99)

68
Allah'a çağiran, salih amelde bulunan ve: "Gerçekten ben Müslümanlardanım" diyenden daha güzel sözlü kimdir?
(Fussilet Suresi, 33)

80
Yahudiler de aynı Müslümanlar ve Hıristiyanlar gibi insanlara güzellikle davranmakla ve iyilik yapmakla sorumludurlar.

82
Allah'ın emrettiği ahlakı yaşayan Yahudiler, Hıristiyanlar ve Müslümanlar birarada barış ve güvenlik içinde yaşayabilirler.